

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина сорок третя

Стенограма пленарного засідання
15 липня 2026 року

Київ 2026

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина сорок третя

*Стенограма пленарного засідання
15 липня 2026 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Середа, 15 липня 2026 року)

Частина сорок третя

Оголошення, заяви, повідомлення, пропозиції народних депутатів України	...6
Заява депутатських груп «Довіра» та «Партія «За майбутнє»	...15
Внесення змін до деяких законів України щодо підтримки розвитку ефективного та сталого централізованого теплопостачання	...17
Прийняття рішення про направлення на повторне друге читання проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» щодо формування комплексної державної підтримки та підвищення соціальних гарантій для сімей з особами з інвалідністю»	...27
Голосування пропозиції про надання доручення Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки щодо невідкладного розгляду проєкту Закону України «Про внесення змін до статті 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» щодо усунення обмежень у реалізації права військовослужбовців на звільнення з військової служби у зв'язку з вихованням дитини з інвалідністю віком до 18 років» на засіданні комітету та підготовки зазначеного законопроєкту до розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України	...36

Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй, парламентів та урядів держав – членів ООН, держав – членів Європейського Союзу, НАТО, Європейського Парламенту, ЮНЕСКО, Парламентської асамблеї Ради Європи, Парламентської асамблеї ОБСЄ, Парламентської асамблеї НАТО щодо засудження політики систематичного культурного геноциду Російської Федерації, спрямованого проти українського народу»	...37
Прийняття рішення про скорочення наполовину строку підготовки до повторного другого читання проекту Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» щодо формування комплексної державної підтримки та підвищення соціальних гарантій для сімей з особами з інвалідністю»	...44
Розгляд проекту Постанови Верховної Ради України «Про Звернення Верховної Ради України до Міжнародного олімпійського комітету та міжнародних спортивних федерацій щодо продовження відсторонення спортсменів російської федерації та республіки білорусь від участі в міжнародних спортивних змаганнях до повного припинення збройної агресії російської федерації проти України»	...44
Інформація про створення у Верховній Раді України дев'ятого скликання міжфракційного депутатського об'єднання «Профспілки України»	...49
Заява депутатських фракцій політичних партій «Європейська солідарність» та «Голос»	...50

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
15 липня 2026 року, 12 година 31 хвилина
(Після перерви)*

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні колеги, вітаю з Днем Української Державності. Продовжуємо нашу роботу (*Шум у залі*).

Пане Михайле, не переживайте, у тексті все буде. Офіційно свято називається День Української Державності.

Переходимо до роботи. Нагадую, що здійснюється пряма трансляція нашого засідання. Відповідно до Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Шановні народні депутати, у разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні колеги, за парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні колеги, сьогодні ми відзначаємо День Української Державності, а також День хрещення Київської Русі – України. Події, що нерозривно пов'язані між собою, нагадують нам про глибоке історичне коріння нашої держави. Ці пам'ятні дати свідчать, що сила України в здатності берегти власну ідентичність, духовні надбання, залишатися вірною своїм цінностям.

В умовах російської агресії, яка триває тринадцятий рік, ми особливо гостро усвідомлюємо справжню ціну української державності. Сьогодні вона визначається не лише нашою багатовіковою історією, а й мужністю українських захисників і захисниць, незламністю нашого суспільства, щоденною працею мільйонів співвітчизників та жертовністю тих, хто віддав своє життя за свободу, незалежність та майбутнє України.

Українська державність вистояла протягом століть, вистоїть і тепер. Але її сила в народі, який знає своє минуле, береже свої духовні цінності та впевнено будує власне майбутнє. Сьогодні, вшановуючи ці дати, ми віддаємо шану всім поколінням українців, які творили нашу державу, боролися за неї, берегли її та зміцнювали.

Сьогодні також ми відзначаємо День українських миротворців – військовослужбовців, які у складі міжнародних миротворчих місій у різні роки гідно представляли Україну, роблячи свій внесок у підтримання миру та безпеки у світі. Їхня служба засвідчує, що Україна завжди була і є державою, яка бере активну участь у зміцненні міжнародного миру та безпеки.

Шановні колеги, давайте вшануємо хвилиною мовчання пам'ять наших захисників, захисниць, невинних мирних громадян, дітей, мешканців кожного села та містечка України, яких забрала російська агресія. Вшануємо пам'ять тих, хто в різні часи пожертвував своїм життям в ім'я української державності. Вічна пам'ять полеглим героям.

(Хвилина мовчання).

Дякую.

Прошу сідати.

Шановні колеги, відповідно до статті 25 Регламенту Верховної Ради України, а також рішення Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп сьогодні відводиться до 30 хвилин для виступів народних депутатів України. Прошу народних депутатів записатися на виступи.

Костюк Дмитро Сергійович, позафракційний. Будь ласка.

КОСТЮК Д.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 65, Житомирська область, політична партія «Слуга народу»). Житомирщина. Добрий день. Шановні народні депутати! Шановний український народе! Учора ми побачили верх ефективності роботи українського парламенту. Голосуючи за відставку уряду, ми застосували процедуру, яка забороняла навіть поставити запитання його представникам, щоб з'ясувати причину таких змін і чому Прем'єр-міністр написала заяву про звільнення. Чому ми змінюємо уряд? Якщо він був неефективний, то чому раніше цього не зробили? Якщо його робота ефективна, недарма вчора в цьому залі члени фракції «Слуга народу» аплодували уряду, чому тоді ми його змінюємо? Багато запитань, проте, на жаль, ніхто не хоче їх поставити, щоб отримати відповіді.

Ми вже звикли, що парламентська більшість не вирішує питань призначення чи звільнення членів Кабінету Міністрів України, усе вирішується в інших кабінетах. Усі, крім двох депутатів цього парламенту, навіть не розуміють причин тих звільнень. Завтра ми так само не розумітимемо причин призначення інших кандидатів, чим вони такі хороші, тому що все вирішується за межами українського парламенту, хоча Україна – це парламентсько-президентська держава.

Учора я хотів поставити на голосування пропозицію про зміну процедури – передбачити 20 хвилин на запитання народних депутатів до уряду, тож мені навіть не дали це зробити. Якщо від нас нічого не залежить, я не розумію, навіщо ми перебуваємо в українському парламенті. Треба вже нарешті взяти на себе відповідальність, проявити суб'єктність (це слово стало вже смішним, якимось

мемним) і намагатися впливати на те, хто очолюватиме державу. Завтра ми змінюватимемо цих членів Кабміну і призначатимемо нових, але більшу половину кандидатів буде переподано. Фактично це чергове переставляння ліжок, яке відбувалося й минулого року. Більшість членів Кабінету Міністрів ви навіть в обличчя не знаєте, не запам'ятали їхніх прізвищ, бо вони нічого не зробили. І такі урядовці будуть перепризначені. А завтра ви звільните тих, хто показав найвищу ефективність, лише тому, що своєю роботою вони когось не догодили, перейшли дорогу або запровадили більш прозорі правила гри, через які дехто втратив великі кошти. Ви знову призначите якихось нікому невідомих, тихих і непримітних корупціонерів, подібних до колишнього міністра енергетики, а потім юстиції Галущенка, ексміністра Чернишова та інших персонажів.

Сподіваюся, усе-таки, колись у цьому залі в депутатів з'явиться натхнення й сміливість змінити це.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Софія Романівна Федина. Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р., *член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).* Сьогодні помпезно й пафосно відзначають назначений Президентом Зеленським День Української Державності. А завтра у календарній тіні цього новітнього свята майже непомітно мине річниця однієї з найважливіших в новітній історії Української держави подій – ухвалення 16 липня 1990 року Декларації про державний суверенітет України. Цей документ засвідчив верховенство української влади на своїй землі, поділ влади, право українського народу на свою державність. Саме Декларація про державний суверенітет України заклала політично-правовий фундамент для Акта проголошення незалежності України.

Тож сьогодні хотілося б говорити не лише про дату, а й про те, що таке державність. Бо, вважаю, за сім останніх років більшість з тих, хто сьогодні при владі, так і не зрозуміли, у чому сенс державності. А це не прапорець у календарі, не черговий логотип чи пафосне звернення Президента. Це інституції, які є сильнішими і вагомішими за прізвища будь-яких посадовців: парламент – який ухвалює рішення, а не реалізовує вказівки з Банкової; уряд – який сформований парламентською більшістю, а не список людей, яких уздовж і впоперек призначає та звільняє Президент лише за ознакою лояльності до Банкової.

Державність – це незалежний суд, а не вирoki, написані за політичною доцільністю, правоохоронні органи, які захищають закон, а не переслідують опозицію, військових, журналістів чи громадських діячів, місцеве самоврядування, а не військові адміністрації, які під прикриттям війни забирають повноваження у місцевих громад.

Державність – це також процедура, яка крайні сім років хронічно гвалтується і перекреслюється, бо саме порядок відрізняє державу від банди, де все вирішується за «поняттями» та домовленостями.

Державність – це коли за провал, корупцію, некомпетентність чи прийняття незаконних рішень притягають до відповідальності, а не пересувають з одного крісла в друге.

Протягом семи років Зеленський і його команда підмінюють державу – однією посадою, інституцію – ручним управлінням, а закони – політичною доцільністю. Однак усупереч владі держава тримається завдяки силам оборони, волонтерам, громаді й простим українцям.

Тож, друзі, захищаймо державність і свою Українську державу!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Володимирович Власенко, фракція «Батьківщина». Будь ласка. Так, був Кабаченко.

ВЛАСЕНКО С.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Дякую. Шановний пане головуєчий! Сьогодні справді велике свято – День Української Державності. І надзвичайно символічно, що напередодні відбулася не лише абсолютно дивна відставка пані Прем'єр-міністра, а й був проголосований законопроект щодо легалізації порнографії для дорослих. Невже це настільки базове, ідеологічне та засадниче питання, що його потрібно було ухвалювати саме напередодні Дня Української Державності?

Уявляю, що зараз з цієї трибуни сказали б засновники Української держави В'ячеслав Чорновіл, Степан Хмара, Левко Лук'яненко, брати Горені, Ігор Калинець та інші щодо легалізації порнографії. Чи проголосували б вони, перебуваючи в цьому залі, за це? Знаючи цих людей особисто, на жаль, дехто з них уже пішов із життя, можу сказати, що вони скоріше дали б відрубати обидві руки, ніж натиснули на кнопку за такий закон.

Звертаю увагу, що суспільство вводять в оману, говорячи, ніби цей законопроект лише посилює відповідальність за дитячу порнографію. Така норма там, дійсно є, і фракція «Батьківщина» беззаперечно її підтримує. Проте до другого читання ми вимагатимемо внести зміни, щоб в документі залишилася норма щодо посилення відповідальності за цей злочин.

Звичайно, це неприпустимо, щодо цього немає дискусій. Ще раз підкреслюю, навіщо в цей законопроект тихенько засовувати, запихувати, втулювати декриміналізацію загальної дорослої порнографії?

Дехто каже: ну, ми ж всі дорослі люди. Гаразд, ми всі дорослі люди. Звісно, у себе вдома кожен може жити так, як він хоче, і втручатися в це неможливо за будь-яких обставин. Проте зараз ми говоримо про державну політику та ідеологію в День Української Державності. Якщо наша ідеологія – це наркотики, проституція, порнографія та азартні ігри... Повторюю, замисліться, як би на це відреагували батьки-засновники Української держави і що б вони сказали вам з цієї трибуни.

Я не хочу нагадувати останній з цієї трибуни виступ Степана Ільковича Хмари, але все одно пригадайте або перегляньте, ютуб дає таку можливість, а «Батьківщина» домагатиметься прийняття нормального закону, норми якого допомагатимуть у боротьбі з дитячою порнографією.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Здебський. Будь ласка.

ЗДЕБСЬКИЙ Ю.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (одномандатний виборчий округ № 172, Харківська область, політична партія «Слуга народу»).* Шановний головуючий, прошу передати слово Юлії Гришиній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлія Гришина.

ГРИШИНА Ю.М., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Шановні українці! Шановні колеги! Вітаючи всіх з Днем Української Державності, хочу повернутися до теми захисту наших дітей у цифровому просторі.

Колеги, на жаль, вербування ворогом молоді, обіцяючи «легкі гроші», безперервно продовжується через *Telegram, TikTok, Instagram* та навіть через ігрові платформи на кшталт *Roblox*. Лише за два роки зафіксовано 325 злочинів, наймолодший дитині – 11 років. Їх цілеспрямовано втягують у протиправну діяльність, змушуючи фотографувати роботу ППО та наслідки прильотів, підпалювати автомобілі військовослужбовців і навіть приносити вибухівки до шкіл чи в інші громадські місця.

На жаль, кількість завербованих в інтернеті дітей зростає. Як я вже казала з цієї трибуни, посилаючись на дослідження Верховної Ради України, є багато інших небезпек, які супроводжують наших дітей у цифровому просторі.

Ми вже напрацьовуємо інструменти для забезпечення захисту дітей у цифровому середовищі. Сьогодні над цим працює фактично увесь світ, і багато країн уже прийняли відповідні рішення. На моє замовлення Дослідницька служба Верховної Ради України підготувала вже друге дослідження – аналіз законодавства європейських та інших держав, які впровадили певні рішення. Наведу лише кілька фактів, як це працює у світі.

Австралія заборонила дітям до 16 років доступ до соціальних мереж, поклавши обов'язок верифікації віку безпосередньо на платформи. Бразилія зобов'язала прив'язувати дитячі акаунти до батьківських. Туреччина заборонила користування соцмережами до 15 років, а у разі невиконання зобов'язань, платформам загрожують штрафи (уявіть!) – до 3 відсотків їхнього світового обігу.

Отже, колеги, європейська модель передбачає трирівневу відповідальність, що, на мою думку, варто зробити і в Україні: технологічну – на платформах, виховну – батьки, правову – держава.

Сьогодні в Україні, на жаль, не працює жоден із цих напрямів, оскільки немає закону. Тому оптимальним для нас є не заборона соцмереж, а багаторівневе рішення: надійна верифікація віку, безпека за замовчуванням, вимкнення маніпулятивних алгоритмів та налаштування реклами.

Колеги, усі ці зміни можна запровадити на законодавчому рівні. Ми вже напрацьовуємо відповідні рішення для подальших законодавчих ініціатив. Переконана, що парламент цього скликання спільними зусиллями всіх фракцій і груп найближчим часом напрацює рішення для захисту наших дітей у цифровому просторі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Заремський, фракція «Слуга народу».

ЗАРЕМСЬКИЙ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 202, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Козирю Сергію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій В'ячеславович Козир. Будь ласка.

КОЗИР С.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 184, Херсонська область, самовисуванець). Херсонщина. Добрий день, шановні колеги! І знову про Херсонщину, але цього разу говоритиму цифрами, щоб ви зрозуміли масштаб трагедії та лиха, які зараз там відбуваються.

Для порівняння: якщо за січень на Херсонщині постраждали близько 150 людей, то лише за перші два тижні липня – уже 250. Від початку року внаслідок атак дронів постраждали 1598 жителів області, серед яких 69 – діти. На жаль, 139 людей загинули.

Колеги, тобто, ви розумієте, що там відбувається: на людей влаштовують щоденне полювання. Проте ми й досі не чуємо про підтримку цих громад, не бачимо участі, зокрема в днях скорботи тощо. Тому знову звертаюся до Міністерства оборони з надією, що новий уряд зверне на це увагу. Необхідна підтримки та захист жителів Херсона, Херсонщини, Берислава та інших громад, наближених до зони бойових дій.

Після того як у Вишневому сталася трагедія, що принесла стільки горя та смертей, до мене звернулося багато жителів Херсона, Берислава, Запоріжжя та Донеччини з питанням, чим вони відрізняються від жителів Київської області. Вони що, другий сорт? Чому після цієї трагедії уряд прийняв рішення одразу виплатити усі кошти для відновлення будинків тощо, а для Херсонщини, Бериславщини, Нікополя цих коштів досі немає?

У зв'язку з цим звертаюся і буду звертатися до нового уряду та Прем'єр-міністра з вимогою терміново переглянути постанови, зокрема щодо

дистанційного обстеження знищеного, зруйнованого майна, та справедливо підійти до вирішення питання щодо відшкодування. Взагалі нам потрібно консолідувати зусилля та формувати дієву державну політику щодо відновлення людського капіталу, а також створити профільне міністерство, яке зможе дати відповіді на ті питання, що турбують людей з 2014 року.

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Замість Софії Федини – Княжицький.

Будь ласка, Миколо Леонідовичу.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! У мене запитання до парламентської більшості. Оскільки в нашій державі уряд призначається парламентською більшістю, поясніть, будь ласка, і нам, депутатам від опозиції, і суспільству, у чому причина кадрових змін у Кабінеті Міністрів, бо ми так і не почули цього. Ми лише спостерігали, якими аплодисментами ви вітали пані Свириденко та інших урядовців, які подали заяви про відставку. Звісно, це ваше право. Але якщо ви їх так вітаєте і вони настільки прекрасні, яка логіка у їхній відставці? Під час війни суспільство все-таки має усвідомлювати, що ми діємо прозоро і живемо в демократичній державі, де парламент призначає уряд, який звітує, пояснює парламенту причини.

У соціальних мережах та медіа ширяться різноманітні теорії. Хтось пише, що все це задумали заради відставки міністра оборони Федорова, який є представником вашої правлячої більшості, хоча за його призначення голосувала й опозиція. Ми, члени фракції «Європейська солідарність», не жалкуємо про свій вибір. Я особисто разом з іншими народними депутатами брав участь у зустрічах, які ініціював міністрів Федоров. Він говорив про логічні, зрозумілі управлінські речі. Якщо його відправляти у відставку, то нам, які за нього голосували, а це увесь зал, потрібно чітко пояснити: за що, у чому він винен, чого ми очікуємо від армії.

Друзі, ми або будуємо нормальну й повноцінну демократію... На нас дивиться Захід. Ми не лише спілкуємося з виборцями, а й даємо інтерв'ю зарубіжним медіа. Усі вони цікавляться, у чому причина зміни уряду. Як український депутат має це пояснювати? Говорити, що Свириденко має поїхати послом до США, бо кращої кандидатури немає? Але ж медіа пишуть, що вона від цього відмовилася. Відмовилася чи ні? Чи нормальна ця заміна? Які вимоги до нового уряду?

Я не хочу вдаватися до образ, казати, що це чергова серія серіалу, бо не розумію навіщо, я навіть не сприймаю це як серіал. Попри опозиційність до політичної сили Президента, я з повагою ставлюся до нього, тому що його обрав

народ. Так само я поважаю думку більшості. Це не його персональна відповідальність, це ваш обов'язок пояснити суспільству й опозиції: чому цей уряд пішов, хто має прийти, що буде з міністром оборони. Закликаю вас надати відповіді, бо під час війни тримати суспільство в невідомості та підозрах не можна. Це абсолютно помилково.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яковлєва, фракція «Слуга народу».

ЯКОВЛЄВА Н.І., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Прошу передати слово Разумкову Дмитру Олександровичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О., *народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Колеги, сьогодні в нас велике свято, буде багато важливих законопроектів, зокрема про Духовний гімн. Можете ще закріпити гасло «Слава ТЦК!». У Львові вимагали, щоб казали «Слава ТЦК!». Пам'ятаєте? Вишикували всіх, зокрема тих, хто сьогодні воює на фронті, не в ТЦК, і змусили їх вибачатися і казати не «Слава Україні!», «Слава Збройним Силам України!» чи «Слава українському народу!», а саме «Слава ТЦК!».

Подивіться, за що треба казати «Слава ТЦК!». Нікому не муляє учорашня ситуація? Може, ми зарано розігнали цей уряд? Може, Федорову треба ще попрацювати і все-таки довести свою тецекашну реформу? Де тецекашна реформа? Де ті 30 тисяч лобів, яких можна було відправити на фронт? Чому вони досі сидять в тилових підрозділах ТЦК та СП? Чому вони ось таке творять із жінками? Її також завтра змусять вибачатися, тому що не так кричала, не так її зажали, не так і не до кінця придушили, як комбриг 155-ї бригади? Її теж змусять вибачатися? Потім скажуть, що це ж вона напала на тецекашника. Бачите, яка тендітна особа напала на працівника ТЦК? Так подадуть?

Може, вже досить гратися в цю історію і час нарешті розігнати ТЦК? Може, все-таки треба прийняти ті рішення, які точно підтримує український народ, і, до речі, українська армія? Бо коли хлопці приїжджають у відпустку з фронту і, вибачте, б'ють тецекашників по пиці, це не від хорошого життя. Вони ж бачать, кого ці діячі відправляють їм у підрозділи. Якщо ви знайдете вільний час, поспілкуєтесь з військовими і запитаете, що вони думають про ТЦК, їхню діяльність та про той тіньовий бюджет у 3 мільярди євро, який вони ховають по кишнях, ви почуєте дуже багато цікавого. Вони запропонують розігнати ТЦК, відправити його працівників на фронт ще й очолити ті підрозділи, які ТЦК для

них формує. Адже на передовій також не влаштовує, коли б'ють жінок, дітей, молодь, а також те, що маємо касту недоторканих «беспредельщиків», яким дозволено все бо для них закони не писані.

Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки наплювати, вони не приймають жодних рішень щодо покарання працівників ТЦК. Є Комітет з питань правоохоронної діяльності, не бачу в залі голову комітету Іонушаса, мабуть, пішов готувати законопроекти щодо кримінальної відповідальності для тецекашників. А, є. Давайте вже закінчувати і розганяти ТЦК.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гриб Вікторія. Будь ласка.

ГРИБ В.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 105, Луганська область, політична партія «Опозиційний блок»). Шановні колеги, вітаю зі святом – Днем Української Державності! Сьогодні ми вже чули, що таке державність. Чи є сьогодні в Україні державність і державники – це велике питання. Адже навіть найефективніші менеджери приватного чи державного сектору – це не державники. Державники – це ті, які насамперед думають про людей. Якщо ми не збудуємо людиноцентричну державу, у нас, на превеликий жаль, не буде майбутнього.

Що ми бачимо сьогодні? Жителі Вишневого постраждали внаслідок російської агресії. Проте, на превеликий жаль, вони не можуть зараз отримати компенсацію. Подібні випадки трапляються й в інших містах України. Часто людям взагалі не світить компенсація навіть, якщо їхнє житло зруйноване чи вони самі постраждали. А це лише тому, що «прильоту» не зафіксовано, а вибухи були. Це свідчить про необхідність змінити законодавство. Людям потрібно давати компенсацію навіть тоді, коли це трапилося через чийсь недбалість або халатність. Ми запропонуємо відповідний законопроект, де буде небагато змін, але люди повинні отримувати компенсацію за зруйноване житло, не дивлячись на причину вибухів.

У Дніпропетровській області, я не називатиму міста, стався такий випадок. Ми з колегами, зокрема з Романом Каптеловим, звернулися до Прем'єр-міністра, а наше звернення перенаправили на область. Місцева влада не може сьогодні вжити необхідних заходів для надання компенсації. Тож, вважаю, нам необхідно все-таки прийняти відповідне законодавство.

З приводу ТЦК, про що ми також сьогодні почули. Слухайте, коли людей просто хапають на вулицях, як людожери, а ми сидимо і нічого не можемо зробити, схоже, про державність взагалі можна не говорити, тому що це не про людей, навіть не знаю, як це назвати. Давайте все-таки...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роман Бабій. Будь ласка.

БАБІЙ Р.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий

округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Разумкову Дмитру Олександровичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Сьогодні колеги вже згадували про Вишневе, те саме Вишневе, де були вибухи. Знаєте, що найперше написали в місцевих телеграм-каналах? Не переживайте, це вибухають касетні боєприпаси, які туди прилетіли. Але касетні боєприпаси так не вибухають. Я живу неподалік і подивився. Не дай Боже, комусь таке побачити. А потім починається цирк. Усі, хто можна і не можна, починають виходити і казати: ай-яй-яй, хто ж це наробив? Як так сталося? Що ж там відбулося? Ми ж не знаємо... Повторні вибухи... Там нічого не було. Військові кажуть: це не наше, це, мабуть, місцеві жителі назбирали десь і склали на цьому заводі.

Скажіть, будь ласка, хтось на сьогодні поніс за це відповідальність? Лише ті два керівники якихось підприємств, яких навіть не називають? Вони це зробили з власної ініціативи? Чи вперше склали? Хтось заходив на *Google Maps*? Ви можете там відкрити ці локації, це вже точно не таємниця. Дивіться, що там зображено. Бачите ракету? Куди дивляться Міністерство цифрової трансформації України, Служба безпеки України? Ми ж у таких хороших відносинах і з міжнародними партнерами, і з гуглом. Чому на п'ятому році повномасштабного вторгнення ми можемо побачити ракети на українських підприємствах? Питання не в тому, коли ця ракета там була. Головне – чому й досі на мапах позначені такі об'єкти. Чому підприємства й досі підписані як стратегічні, хоча їх мали звідти вилучити? Чим займався той уряд, якого вчора вигнали? Незрозуміло, яким буде наступний, але це питання до Міністерства оборони, до Укроборонпрому, до Міністерства цифрової трансформації, до Прем'єр-міністра України, яку вчора також відправили у відставку. Скажіть, будь ласка, хто поніс відповідальність за те, що 90 будинків зруйновано, а 300 – пошкоджено. Кількість постраждалих людей досі не встановлено.

Сьогодні запитували: а їм виплатять? На підставі чого? А, може, треба ці кошти стягнути з тих, хто допустив такі удари? Не можна розміщувати боєприпаси в житлових кварталах та містах, де мешкають цивільні. Невже не можна викопати сховище в лісі чи в горах на заході України, щоб ніхто не бачив? Це або навмисно робиться, або в людей немає клепки в голові. Цьому немає виправдання. Винні – від рядових до керівництва – мають понести відповідальність.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, заключний виступ – Циба Тетяна Вікторівна, і після цього переходимо до розгляду питань порядку денного.

Будь ласка, Тетяно Вікторівно.

ЦИБА Т.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Ірині Борзовій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Борзова. Будь ласка.

БОРЗОВА І.Н., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (одномандатний виборчий округ № 14, Вінницька область, політична партія «Слуга народу»). Вітаю, шановні колеги! Понад 230 тисяч дітей зі статусом дитини з інвалідністю очікують від нас не просто слів підтримки, а дієвих державних рішень. Понад 70 відсотків матерів, які виховують дитину з інвалідністю, не можуть працювати, адже дитина потребує постійного, щоденного догляду, лікування та реабілітації. Сьогодні виховувати та годувати дитину на 2,5 тисячі гривень на місяць, на жаль, неможливо. Тому надважливо об'єднати зусилля та підтримати законопроект [№ 14191](#), який закладає фундамент системної підтримки родин, які виховують дітей з інвалідністю. На жаль, ми маємо справу з багатьма різними нозологіями і повинні розуміти, що діти з інвалідністю – це діти з важкими хворобами: порушеннями слуху, розладами опорно-рухового апарату, синдромом Дауна, аутизмом тощо, тож вони потребують постійного лікування, реабілітації, інклюзивного навчання та корекційних занять. Таким родинам сьогодні, у найважчі часи війни, потрібна особлива підтримка та увага. Тому закликаю підтримати цей законопроект.

Також надважливо найближчим часом розглянути законопроект [№ 15057](#), спрямований на підтримку родин, які виховують дітей з інвалідністю. Адже в сім'ї, де виховується дитина з інвалідністю, батько має право на відстрочку від мобілізації. Проте, якщо він воює, захищає Україну, не може звільнитися, щоб повернутися до дитини, яка потребує більшої уваги та підтримки.

Отже, шановні колеги, прошу підтримати законопроект № 14191 та якнайшвидше внести на розгляд...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, виступи народних депутатів завершилися. Надійшло дві заяви з вимогою оголосити перерву, яку готові замінити на виступ. Спочатку виступить Арешонков Володимир Юрійович, після нього – Яценко.

Арешонков. Будь ласка.

АРЕШОНКОВ В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 64, Житомирська область, самовисуванець). Дякую. Шановні колеги! Шановні українці! Днями Національна академія наук України разом із профільними національними академіями звернулася до міжнародної спільноти через російську агресію, яка призводить до знищення та руйнування українських університетів, лабораторій та дослідницьких центрів.

Останні масовані атаки знову завдали істотної шкоди науковим установам у Києві, Харкові, Дніпрі, Одесі та інших містах. Науковці вимагають зупинити це та нагадують, що наука – це спільна спадщина людства, тому її захист означає захист майбутнього цивілізації.

Водночас, керівництво Національної академії наук занепокоєне заявами окремих представників громадськості та, на жаль, колег, які говорять про начебто зменшення ефективності діяльності наукових підрозділів Національної академії наук, галузевих національних академій, розмірковують про пошук нових структурних форм та установ, здатних замінити чинні наукові інституції. Також порушують питання економії бюджетних коштів на академічну науку або перерозподілу цих і без того незначних фінансових ресурсів на користь інших розробників та дослідників.

Щодо зауважень про зниження ефективності. Знову раджу перечитати звіти Національної академії наук України та галузевих академій. Я міг би довго говорити про ту величезну роботу, яку виконують академії, нагадаю лише головне. Військова трансфузіологія, реабілітаційні платформи, реконструктивна хірургія та клітинні технології – це наукові розробки наших медиків. Енергоощадні технології та новітні біологічні препарати – це здобутки вчених-аграріїв. Міжнародний трибунал, створення реєстрів збитків і репарацій, а також кваліфікація воєнних злочинців – робота наших правників. Антикризисний менеджмент в освіті, психологічний супровід, подолання ПТСР у дітей та допомога внутрішньо переміщеним особам – це наукові розробки Національної академії педагогічних наук України. Я вже не кажу про унікальні рішення у сфері військових технологій.

Депутатська група «Довіра» звертається до всіх з проханням підтримати українських вчених та науковців, не допустити зменшення фінансування наукових інституцій, припинити підготовку та запровадження експериментів, переформування, а по суті знищення чинної системи наукових інституцій. Єднаймося заради великої перемоги та підтримаймо українську освіту та науку!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яценко, і переходимо до роботи. Прошу народних депутатів займати робочі місця. Будь ласка.

ЯЦЕНКО А.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 200, Черкаська область, самовисуванець).* Добрий день! Ми, в принципі, й так працюємо, жартую.

Шановні колеги, другий рік триває боротьба за збереження Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, який абсолютно злочинним розпорядженням було приєднано до Уманського національного університету садівництва. Учора, 14 липня, колегія Київського окружного адміністративного суду винесла рішення (я тримаю його в руках), яким скасувала ганебне розпорядження про об'єднання, і воно має бути виконано. Тому наша

група вимагає притягнути до відповідальності всіх причетних до цієї оборудки. Треба скасувати це абсолютно злочинне рішення, а також вигнати представників криміналітету із так званого Уманського аграрного університету, який на сьогодні фактично не існує через рішення суду, і два заклади вищої освіти мають повернутися. Хочу сказати, що за цей період, коли порулили оці реформатори... Наприклад, днями було рішення суду щодо визнання обвинуваченою замдекана, яка брала хабарі зі студентів. І бачите, навіть не допомогли три народні депутати, які є членами наглядової ради цього університету. Не хочу зараз називати прізвища, щоб не давати негідникам право на репліку, але попереджаю, що найближчим часом ми з колегами підготуємо документи щодо не лише цього об'єднання, а й деяких інших. Одна й та сама злочинна схема, ці документи ми офіційно передамо в Національне антикорупційне бюро і САП.

Друзі, справедливість є. Упевнений, ми відстоїмо ці два заклади, усе повернеться, як було, бо злочинна схема, запроваджена міністром Лісовим та деякими іншими народними депутатами, поломана, є рішення суду. Якщо в нового уряду, як кажуть, хоч трохи є державницької позиції, рішення набере чинності. Боротимемося й далі за людей, заклади освіти, нашу молодь. Ганьба всім, хто брав у цьому участь, і це завершилося рішенням суду. А починалося все так добре, коли на трасі Київ–Одеса в кафе «Бістро Пекаря» зустрілися заступник міністра освіти, голова Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій та кандидатка на посаду, яка, пройшовши так звану співбесіду в ресторані, стала ректором. Був ще й місцевий авторитет Дикун, бізнесмен, який є фігурантом багатьох кримінальних проваджень, зокрема в найбільшій справі з розкрадання гуманітарки, що досі розслідуються. Будемо боротися. Я вітаю всіх причетних до цього, що нарешті є якась справедливість.

Дякую за увагу. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Шановні колеги, переходимо до розгляду питань порядку денного. Перелік питань вам був розданий. Нагадую, що ми продовжуємо розглядати законопроект [№ 14067](#). Учора ми пройшли певну кількість поправок, сьогодні залишилося декілька на підтвердження.

Починаємо розглядати питання таким чином. Разумков – 5 хвилин замість деяких поправок, після цього – Безугла, 3 хвилини, далі – Скороход, 3 хвилини, потім Кучеренко – три поправки, решту поправок поставить Герус, і голосуємо. Отже, Разумков, Безугла, Скороход, потім поправки і голосуємо. Колеги, голосуватимемо поправки для підтвердження, тому необхідно 226 голосів.

Дмитре Олександровичу, до 5 хвилин.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Колеги, учора ви дуже плескали в долоні уряду, який відправляли у відставку. Я одного не розумію. Якщо вони всі були такими класними, потужними-препотужними менеджерами, навіщо ви їх відправляли у відставку? Це перше запитання.

Друге запитання буде адресоване не лише Шмигалю, як людині, яка несе відповідальність за енергетику, а й тому уряду, який сьогодні вже може сказати: «а ми не при ділах», скласти валізи і або поїхати кудись послами, або на відпочинок. Якщо війна до жовтня не завершиться, а дуже схоже на те, ви розумієте, у якій глибокій кризі опиниться українська енергетика? Чи усвідомлюєте ви масштаби ситуації в Києві, Харкові, Одесі, Запоріжжі? Я кажу лише про частину міст, яким буде, м'яко кажучи, непереливки. Що стосується Києва, думаю, рахунок піде на сотні багатоповерхівок – великих житлових будинків, а не приватного сектору, не тих будинків, що було зруйновано у Вишневому.

Сьогодні ворог не б'є по підстанціях і ТЕЦ не тому, що вони стали моральними і жаліють українців. Вони готуються, щоб жახнути по них ближче до зими. На сьогодні уряд не виконав і десятої частини необхідного для підготовки енергосистеми до таких атак. Досі не створено диверсифікованої системи забезпечення – електро-, тепло- та водопостачання. Цього просто немає. Якщо наступна зима буде така сама, як і попередня, на нас чекають катастрофи більшого масштабу. Марно думати, що нас знову пронесе, тому що фартіві. Не пронесе! Минула зима це показала. Ми вижили лише завдяки українським енергетикам, рятувальникам ДСНС та українському народу, які 24/7 робили все, щоб повернути світло й тепло в будинки.

Треба віддати належне, подивимося, як той самий Корецький упорається на посаді Прем'єр-міністра, але «Нафтогаз» забезпечив країну газом: сяк-так, проте газ був. Подивимося, як перезимуємо цього разу, тому що ситуація буде набагато складніша. А ми займаємося казна-чим: розглядаємо то питання ТСК, то законопроекти про все добре й проти всього поганого – ні про що. Якщо подивитися порядок денний, навіть сьогоднішній, що там корисного для людей? Вийдіть до людей (можемо разом) і покажіть ці законопроекти. Ви почуєте, що думають люди про ті законопроекти і роботу Верховної Ради. Де питання допомоги українському бізнесу? А, Соболєв запропонував зменшити кількість людей, які підлягають бронюванню. А це безпосередньо впливає на кількість робочих місць та прибутковість підприємств, що призведе до зменшення надходжень до державного бюджету через скорочення податкових виплат. Ось результат їхньої діяльності і, на жаль, роботи парламенту, який так само нічого не говорить і не робить з цього приводу. Але він пішов, або його зараз підуть, або залишиться сидіти на своєму місці, не зрозуміло навіщо.

Пішли Міністерство оборони. Невідомо, чи відбудуться перепризначення, чи нових запропонують. Що з ТЦК та СП? Далі кошмаритимуть бізнес і людей? Будуть «беспредельничать»? Да! Що зробила Рада? Нічого! Де законопроекти про посилення кримінальної відповідальності для тецекашників? Немає! Де

законопроекти щодо ліквідації системи, яка називається ТЦК та СП? Немає! Де законопроекти, яких чекають Збройні Сили України, які могли вплинути безпосередньо як на мобілізацію, так і на терміни служби, – простіше кажучи, на демобілізацію? Також немає! Що робить Верховна Рада? Нічого! Ви розумієте, що урядовці пішли, а нас підуть туди, куди люди не ходять, битимуть? Варто ще трохи нам попрацювати в такому режимі, дочекатися осені, коли знову зникнуть світло, опалення й вода, і в людей увірветься терпець – прийдуть і запитують у кожного. Повірте, якщо Рада не почне працювати, розглядати ті питань, які реально турбують населення, зможуть вплинути на ситуацію в державі, підготують країну до майбутніх викликів, насамперед до зими, усі присутні в цьому залі матимуть велику проблему.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход – до 3 хвилин, потім Безугла – до 3 хвилин, і переходимо до поправок. Будь ласка.

СКОРОХОД А.К., *член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»).* Шановні колеги! Прошу уважно послухати, тому що нам, як завжди, під гарну обгортку запхали власні інтереси. У цей законопроект з дуже гарною назвою, реально хорошою метою, запхали поправки 1688, 1689 і 1687, якими дають можливість «Укренерго» збільшити на 25 відсотків тариф, за що заплатить весь інший бізнес, щоб голови профільних комітетів з питань енергетики та ЖКП, а також інші колеги отримали прибутки від «зеленої» генерації.

Колеги, хочу, щоб ви це почули: туди запхали три поправки, які лобіюють виключно приватні інтереси. Це не інтереси держави і це не про теплопостачання. Зараз їх ставитимуть на голосування для підтвердження, тому їх потрібно збити. Якщо нам вдасться це зробити, тоді ми зможемо говорити про теплопостачання. Якщо ні – то це абсолютно про інше, про лобіювання чужого бізнесу за рахунок іншого.

Ви за рівні умови для всіх чи за те, щоб деякі наші колеги отримали надприбутки зі своїх інвестицій, за умови, що бізнес окупиться за два-три роки? Думаю, кожен, хто пов'язаний з бізнесом, розуміє, що це майже неможливо, і за нормальних умов окупність за два-три роки – це якась така лотерея. Але в нашій країні виграшна лотерея можлива, якщо ти сидиш у Верховній Раді. Тож дуже прошу уважно поставитися до тих поправок, які зараз поставлять на підтвердження.

Щодо самого законопроекту, було висловлено численні зауваження від різних організацій, зокрема від Асоціації міст України та асоціацій ОСББ. Були зауваження від Антимонопольного комітету, який розклав цей законопроект і наголосив, що його треба повертати на доопрацювання і вносити зміни, які забезпечать відповідність заявленим європейським нормам та вимогам.

Окремо хочу зазначити, що на сьогодні державний борг перед підприємствами ТКЕ становить 85 мільярдів гривень, тоді як заборгованість ТКЕ перед НАК «Нафтогаз України» сягає 150 мільярдів. Можливо, спочатку потрібно вирішити питання і провести взаємозалік боргів, замість лобіювання власних бізнес-інтересів?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завершальний виступ – Мар’яна Володимирівна Безугла, і після цього – голосування поправок для підтвердження. Прошу народних депутатів підготуватися, бо для підтвердження необхідно буде 226 голосів. Будь ласка.

БЕЗУГЛА М.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (одномандатний виборчий округ № 217, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, питання енергетики надзвичайно важливе і є складником нашої оборони, але ще важливіше з огляду на те, що відбувається зараз. Як я вже зазначала вчора, ми готові проголосувати за зміну складу Кабінету Міністрів, але не готові замовчувати те, що відбувається у військах та хто несе за це відповідальність. Я не раз згадувала прізвище Головнокомандувача Збройних Сил України Сирського та його особисті штурмові полки, які він створював, плекав, вигадував, контролював. Усе, що зараз відбувається, фактично є публічним, – вбивства, тортури, те, що вихідці з тих особистих штурмових полків діють в інших бригадах – це система, верхня частина айсберга, про що я постійно кажу. На сьогодні склалася така ситуація: Сирський залишається на посаді, а міністр оборони, призначений усього пів року тому, іде у відставку. Мені не зрозуміла логіка такого рішення. Попри всі недоліки, ми все-таки маємо певний прогрес, що спровокував конфлікт із генералітетом, який я спостерігала протягом останніх шести місяців. Виходить, з посади знімають міністра, а не Головнокомандувача. Штурмовий полк «Скеля» підпорядковується Головкому – факт, про який більшість чомусь мовчить. Я поважаю колег, які не мовчать, проте, давайте називати речі та прізвища своїми іменами. ТЦК та СП не підпорядковані Міністерству оборони чи Кабінету Міністрів, і це не якась абстрактна структура. Вони входять до складу Сухопутних військ Збройних Сил України, які, своєю чергою, підпорядковуються безпосередньо Головнокомандувачу. Генерал Сирський до призначення на посаду п’ять років очолював Сухопутні війська і безпосередньо перетворював колишні військкомати на ТЦК та СП, і його все влаштовувало. Так само його влаштовували й ті принципи, за якими зараз працюють ТЦК та СП.

Скажіть, будь ласка, чому ми про це мовчимо? Чому наказують непричетних і мовчать про винних? Це нормально?

Колеги, у мене більше немає слів. Голосуємо за енергетику, що ж тут.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

На трибуну запрошується Андрій Михайлович Герус.

Шановні колеги, переходимо до поправок. Спочатку три поправки 1687, 1688 та 1690 поставити на голосування Олексій Кучеренко. Після цього решту поправок поставити Андрій Михайлович, і голосуємо за законопроект у цілому. Колеги, прошу зайняти робочі місця, бо для підтвердження тієї чи іншої поправки потрібно 226 голосів.

Поправка 1687. Олексію Юрійовичу, будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»)*. Пане Голово, вибачте, але я пропоную діяти в рамках процедури і йти за номерами поправок. Учора ми зупинилися на поправці 1681, і ви, як і перший ваш заступник, маєте це пам'ятати. Це перше.

Друге. Прошу дати мені 5 хвилин для виступу, щоб колеги почули суть поправок, які я пропонуватиму підтвердити. Це буде логічно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексію Юрійовичу, ось ваш лист, у якому йдеться про три поправки – 1687, 1688, 1690.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Пане Голово, саме так, але вчора ми йшли за номерами...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Просто ваш лист надійшов перший, тому я вам пропоную поставити першим.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ні, ми вчора йшли за номерами і зупинилися на поправці 1681.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрію Михайловичу, ви почнете, ваш лист надійшов другим? Можете об'єднати наступні поправки, крім трьох поправок Олексія Кучеренка.

Будь ласка, Андрію Михайловичу.

ГЕРУС А.М., *голова Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»)*. Добре. Шановні колеги, у цьому законопроекті є вісім поправок на підтвердження. Перша поправка – 1681, комітет її підтримав. Прошу зал підтвердити цю поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, будь ласка, займіть робочі місця, усе, включаємося в роботу.

Поправка 1681 комітетом врахована.

Ставлю на голосування для підтвердження це рішення комітету. Для цього нам потрібно набрати 226 голосів. Прошу народних депутатів підтвердити, і комітет також просить. Будь ласка, голосуємо.

«За» – 227.

Рішення прийнято.

Поправка підтверджена.

Прошу показати по фракціях і групах.

Андрію Михайловичу, наступна поправка 1682.

ГЕРУС А.М. Поправку 1682 комітет також рекомендував прийняти. Прошу її підтвердити в залі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, займіть, будь ласка, робочі місця. Ставлю на голосування для підтвердження поправку 1682 авторства Геруса. Комітетом вона врахована. Прошу підтримати рішення комітету. Будь ласка, голосуємо.

«За» – 230.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 1683. Будь ласка, Андрію Михайловичу.

ГЕРУС А.М. Поправку 1683 комітет підтримав. Прошу її підтвердити в залі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправку 1683 комітет підтримав і просить підтвердження в залі. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 239.

Рішення прийнято.

Поправка 1684. Андрію Михайловичу, будь ласка.

ГЕРУС А.М. Поправку 1684 комітет підтримав. Прошу її підтвердити в залі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування для підтвердження поправку 1684. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 240.

Рішення прийнято.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Пане Голово, з процедури.

ГОЛОВУЮЧИЙ. З процедури? Сергій Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую. Шановний пане Голово! Шановний голово комітету! Звертаюся з проханням не перетворювати законодавчий процес на профанацію. Пояснюйте, будь ласка, про що поправки, за які люди голосують. Бо назвати номер поправки і сказати, що її підтримав комітет, це не законодавчий процес.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1685. Будь ласка.

ГЕРУС А.М. Поправка 1685 регулює процедуру встановлення індивідуальних теплових пунктів у будинках для ефективного використання теплової енергії. Комітет її підтримав. Прошу підтвердити в залі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, позиція щодо поправки 1685 пояснена. Прошу народних депутатів голосувати. Голосуємо.

«За» – 233.

Рішення прийнято.

Поправка 1686. Андрію Михайловичу, будь ласка.

ГЕРУС А.М. Поправка 1686 розширює можливості встановлення індивідуальних теплових пунктів, важливих для економії теплоенергії та запобігання переплатам за комунальні послуги. Комітет підтримав. Прошу її підтвердити в залі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ставиться на голосування для підтвердження в залі поправка 1686. Комітет її врахував. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 239.

Рішення прийнято.

Поправка 1687. Це вже поправка Олексія Юрійовича. Будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Пане Голово, у мене таке прохання. Учора в залі, коли я захищав свої серйозні фахові поправки, покликані виправити цей абсолютно недолугий і нікчемний законопроект, розроблений міністерством, де, до речі, будуть кадрові зміни, і який профільний комітет чомусь пропустив, у залі було максимум 10 осіб. Я сумлінно ставив свої поправки на голосування для врахування, але зараз прошу вашого дозволу дати мені на виступ до 5 хвилин, щоб пояснити суть цього законопроекту та що далі відбудуватиметься з тарифами на тепло й електроенергію. Думаю, це питання цікавить всіх присутніх у цьому залі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексію Юрійовичу, є ж правила. Я не можу навіть... Ви знаєте, учора я сказав, що з глибокою повагою ставлюся до вас як до

професіонала, але правила є правила. Якщо це буде виступ, 5 хвилин, замість поправок, ось підказують, і ви не будете ставити їх на підтвердження... Будете? Тоді давайте почнемо. У вас три поправки. Олексію Юрійовичу, за всієї поваги і любові я не можу за три поправки дати 5 хвилин. Якщо можна, обґрунтуйте поправку 1687.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Пане Голово, прошу дати 5 хвилин, враховуючи те, що вчора зал не чув, про що йдеться.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я розумію, але так не можна, бо потім це стане прецедентом в залі.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Колега Власенко правильно зауважив, що лише зачитуються номери поправок, але депутати не розуміють, про що в них йдеться.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексію Юрійовичу, я розумію, тому й даю вам час. Ви вже другу хвилину мені пояснюєте ці речі. Я даю вам час.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Тоді, з вашого дозволу, я вимушений ставити кожен поправку на підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це прекрасно, прошу. У вас залишилося три поправки.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Добре, тоді на кожен поправку...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексію Юрійовичу, а можливий такий варіант: ви виступаєте 5 хвилин і не ставите на голосування поправки, які залишилися? Можливо. Добре. Думаю, це компроміс.

Олексію Юрійовичу, будь ласка, до 5 хвилин, і після цього голосуємо за законопроект у цілому.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. Шановні колеги, прошу послухати тих, кому цікаво, бо це неординарний законопроект, і стосується він такої болючої сфери, як центральне теплопостачання, від якого залежить життєстійкість усієї країни, починаючи з Києва.

Учора, коли я захищав свої абсолютно фахові, вистраждані моєю 20-річною професійною діяльністю поправки, які не були враховані комітетом, у залі, на жаль, було близько 10 осіб. Добре, але я їх все одно захищав, пояснював. Чому комітет їх не підтримав, зараз поясню. Однак не можу зрозуміти одного. Учора голова комітету поставив на голосування поправки, враховані комітетом, коли в залі було лише 10 осіб, і всі вони провалилися. Я не розумію, чому постраждали такі шановні депутати, як Геращенко, Сірко, Герасимов та інші. Повторюю: усі поправки були провалені, у тому числі й враховані комітетом.

Аргумент був такий: вони не мають жодного стосунку до назви законопроекту. А назва законопроекту – про стале забезпечення. Скажіть, будь ласка, яке відношення мають поправки до Закону України «Про ринок електроенергії» до сфери теплопостачання? Вдумайтесь, що відбувається! Розглядається ніби ж євроінтеграційний закон щодо централізованого теплопостачання і з'являються абсолютно лобістські поправки, якими вносяться зміни до закону про енергоринок. Зараз я задам ключове питання голові комітету і попрошу його відповісти.

Пане голову, якщо поправки 1687, 1688, 1690 і цей законопроект загалом буде прийнято, чи зростуть уже найближчим часом тарифи «Укренерго» на 25 відсотків? Яку суму доведеться сплатити промисловості, водоканалам, бюджетній сфері та іншим споживачам через таке підвищення? Розумієте, про що йдеться? Ці поправки лобіюються виключно для того, щоб гарантувати прибутки бізнесу на так званій розподіленій «зеленій» генерації, яка, на превеликий жаль, функціонує не в ринкових умовах, а існує за рахунок тарифу «Укренерго» – державної компанії, яка перебуває в дефолті та має 100 мільярдів гривень кредитної заборгованості. І сьогодні вона змушена підвищувати тариф на 25 відсотків, щоб обслуговувати інтереси приватного бізнесу.

Запитую голову правління НЕК «Укренерго» Зайченка: що ви робите? Відповідає: це ж ви, законодавці, так розпорядилися, це ж ви побудували таку схему. Запитую голову Нацкомісії Власенка: а ви що робите? Відповідає: так це ж ви, законодавці, своїми законами доручили нам збільшувати цей тариф. Тому я дуже хочу, щоб пан голова комітету чесно сказав: підвищиться чи ні найближчим часом тариф для «Укренерго», якщо цей законопроект ухвалить в запропонованій вами редакції.

Від себе додам. 11 мільярдів гривень – це ціна питання. Саме стільки додатково, одразу після підвищення, буквально за тиждень, заплатять бюджет, водоканали, бізнес та комерція. Усі заплатять за цю схему. Розумієте її масштаби? У цій ситуації я взагалі не розумію доцільності Закону «Про теплопостачання». Як правильно кажуть депутати, члени Асоціації міст України та представники теплокомуненерго – цей законопроект нам нічого не дає, не розв'язує ані проблеми боргів, ані різниці в тарифах, лише прогнозує, якими будуть індивідуальні теплові пункти аж у 2033 році.

Зараз цей законопроект зухвало проштовхують виключно в інтересах бізнесу інвестиційних банкірів, рекламу яких ви дуже добре бачите. Це *Concorde Capital*, *Dragon Capital*. Прибутковість – 20 відсотків у валюті, окупність – два-три роки. Ось у чому справжня бізнесова суть цього законопроекту.

А тепер вирішуйте самі – голосувати за нього чи ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, Андрію Михайловичу. Якщо хочете, відповідайте, а ні, переходимо до голосування.

Шановні колеги, займіть робочі місця. Я даю Андрію Михайловичу 1 хвилину на виступ, щоб колеги встигли зайняти робочі місця.

Андрію Михайловичу, думаю, за 1 хвилину ви зможете пояснити зауваження і закликати людей проголосувати (*Шум у залі*).

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Запитання...

ГОЛОВУЮЧИЙ. І запитання було.

ГЕРУС А.М. Дякую. Про запитання пам'ятаю, відповім. Дійсно, запрошую всіх зайняти робочі місця, щоб ви могли прийняти рішення щодо цього законопроекту.

Щодо цін та витрат споживачів. Переконалий, що ключем до низьких цін і кращої якості за менші гроші є конкуренція. Я її відстоював, як до приходу в парламент, так і з першого дня депутатської діяльності. Чим більше в країні збудують енергетичних об'єктів, які належатимуть різним компаніям, які конкуруватимуть між собою, і чим більшою буде справедлива конкуренція між учасниками ринку, тим гарантовано нижчу ціну отримає споживач. Тому наш законопроект спрямований на створення цивілізованих правил гри, щоб залучати інвесторів працювати в ринкових умовах, і щоб в Україні розбудовували генерацію, яка забезпечить електроенергією взимку та дасть споживачам кращу ціну.

Стосовно нових тарифів чи політик, цей законопроект їх не запроваджує...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу зайняти робочі місця, переходимо до прийняття рішення.

Народний депутате Юраш, я вас також запрошую зайняти робоче місце в залі. Я розумію, що ви швидко бігаєте, але це дуже важливий законопроект.

Шановні колеги, займаємо робочі місця, переходимо до ухвалення рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки розвитку ефективного та сталого централізованого теплопостачання» ([№ 14067](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

«За» – 243.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Вітаю, колеги.

Шановні колеги, наступне питання – проєкт Закону... (*Шум у залі*).

Кожем'якін – з процедури. Будь ласка.

КОЖЕМ'ЯКІН А.А., голова Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановний Руслане Олексійовичу! Виконуючи ваше доручення, я проконсультувався з керівниками депутатських фракцій і груп та узгодив питання щодо включення та підтримки проекту постанови, у якій засуджується рішення МОК про допуск спортсменів країни-агресорки до олімпійської спільноти. Сьогодні вже 15 липня, а рішення було прийнято 7 липня, тому, я вважаю, ми вже запізнюємося.

Хочу нагадати, як свого часу нашого шлемоносця, спортсмена хотіли прибрати з Олімпійських ігор, ми оперативно, за добу, прийняли рішення. Хоча він, виступаючи в залі, навіть не подякував за це.

Прошу поставити проект постанови [№ 15391](#)...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте домовимося вчинити так. Зараз ми починаємо розглядати питання порядку денного, але я зберу лідерів депутатських фракцій і груп для проведення засідання Погоджувальної ради, бо такі питання включаються лише Погоджувальною радою (*Шум у залі*). Але зараз почнемо розглядати наступне питання порядку денного (*Шум у залі*).

Артуре Володимировичу, я попрошу...

Отже, наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» щодо формування комплексної державної підтримки та підвищення соціальних гарантій для сімей з особами з інвалідністю» ([№ 14191](#)). На трибуну запрошується Циба Тетяна Вікторівна.

Ми домовлялися про такий розгляд даного питання: фракція «Європейська Солідарність» – два виступи по 3 хвилини, Гетманцев – 2 хвилини, від фракції «Батьківщина» – 4 хвилини і п'ять поправок і виступ Безуглої – 3 хвилини. Але спочатку я попрошу лідерів депутатських фракцій і груп підійти до мене на одну хвилину. Починаємо розгляд питання з двох виступів по 3 хвилини від фракції «Європейська Солідарність». І 1 хвилина буде...

Шановні колеги, оголошується перерва на 1 хвилину. Прошу лідерів депутатських фракцій і груп підійти до мене.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, повертаємося до роботи. Інформую про зміну порядку денного. Зараз ми розглянемо законопроект № 14191, потім законопроекти: [№ 15338](#), [№ 15391](#), [№ 15339](#), [№ 15392](#), а далі підемо за порядком денним.

Геращенко. Будь ласка, до 3 хвилин.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Сьогодні багато родин, які виховують дітей з особливими потребами, виїжджають за кордон. Це відбувається не лише з метою безпеки, а й щоб мати можливість отримувати медичне забезпечення, освіту та супровід дитини, бо із соціальними працівниками в Україні катастрофа. Не може людина працювати на такій непростій посаді за 10 тисяч гривень.

Учора ви аплодисментами, сльозами, соплями проводжали у відставку уряд Свириденко, а сьогодні їй вручили орден князя Ярослава Мудрого V ступеня. Виникає запитання: за що були ті овації, якщо ключові напрями, зокрема освітній, соціальний, провалені? Ви прийняли кілька бюджетів, у яких ні на копійку не підвищили грошового забезпечення військовослужбовцям, а також зарплати найменш захищених категорій держслужбовців.

Користуючись обговоренням цього, на нашу думку, конструктивного законопроекту, до якого ми з колегами підготували поправки, ще раз хочемо привернути увагу суспільства до вимог «Європейської солідарності». Знаєте, не кандидатів на посаду міністрів треба обговорювати, а державну політику, у тому числі соціальну сферу, а також шлях збереження медицини, освіти та системи соціальної підтримки й захисту працівників.

Зверніть увагу на рівень неукомплектованості в цих сферах. Багато жінок, як самі так і матері з дітьми, зокрема з особливими потребами, залишають свої трудові книжки і виїжджають за кордон, адже вижити в країні з такою гіперінфляцією на 10 тисяч гривень неможливо.

Тож хотілося б, щоб закони не лише приймалися, а й виконувалися. Попередній уряд став лідером за антирекордами – працював без затвердженої програми діяльності, без призначених профільних міністрів та без чітких галузевих політик. Так-ось наступний уряд повинен формуватися не за прізвищами, отриманими зверху, з Банкової, які увечері Зеленський спустить фракції, а ви повинні обговорити державну стратегію, у тому числі надзвичайно важливу сьогодні для України – соціальну політику. Чи знаєте ви, скільки дітей сьогодні мають ампутації, потребують особливої уваги й підтримки разом з їхніми роинами? А соціальна служба, на жаль, не здатна сьогодні цим забезпечити через неукомплектованість та не належні умови оплати праці. Вісім...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Костюк – з процедури. Що у вас? Будь ласка, тільки з процедури.

КОСТЮК Д.С. Житомирщина. Добрий день! Зараз ми розглядаємо важливий законопроект щодо підтримки дітей з інвалідністю. Прошу не порушувати Регламент та не дозволяти стороннім людям, які не представляють законопроект, займати трибуну. Відповідно до Регламенту це неправильно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Єдине, це визначено не Регламентом, а парламентською традицією. Але я зрозумів вашу позицію. Добре.

Шановні колеги, хто ще від фракції «Європейська солідарність» виступатиме замість ваших поправок? Артуре Володимировичу, хто другий? У вас зазначено: два виступи по 3 хвилини? Будь ласка, хто саме? Я не бачу... Пані Никорак, так?

Будь ласка, пані Ірино.

НИКОРАК І.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний пане головуєчий! Шановні колеги! Цей законопроект запроваджує абсолютно нову для нашої країни модель соціальної підтримки. Ми маємо шанс відмовитися від абсолютно відірваного від життя прожиткового мінімуму. Замість цього запроваджується фінансова прив'язка до так званої базової величини, яка на старті становитиме 4 тисячі гривень. І що найважливіше, ця сума зафіксована в тексті законопроекту.

Відверто кажучи, ми можемо запитати: чи є ці 4 тисячі гривень межею мрій для родини, яка щодня купує дорогі ліки та забезпечує реабілітацію дитини з інвалідністю? Відповідь очевидна – ні. Проте це однозначно крок уперед порівняно з тими копійками, які родини отримували від держави раніше. Найголовніше, такий закон прибере в майбутньому радянське тавро дилеми: або ти працюєш, або отримуєш допомогу. Батьки отримають законне право працювати, забезпечувати свої родини і одночасно отримувати державну підтримку. Водночас фракція «Європейська солідарність» наполягає на реальній, а не паперовій індексації базової величини. Ми вимагаємо, щоб сума у 4 тисячі гривень щорічно переглядалася в законі про державний бюджет відповідно до фактичного рівня інфляції.

Крім того, цей законопроект передбачає декілька важливих моментів. Пропонується сім'ям, які виховують дітей з інвалідністю, дати право вибору: залишитися на старій системі виплат або перейти на нову, прив'язану до цієї базової соціальної величини. Такі родини також отримають право на перетин кордону поза чергою. Усі базові соціальні послуги, визначені в цьому законопроекті, зокрема раннє втручання та тимчасовий перепочинок для батьків, запровадять з 1 січня 2027 року, і їх фінансування протягом наступних п'яти років здійснюватиметься з державного бюджету.

Фракція «Європейська солідарність» однозначно буде підтримувати даний законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, далі такий порядок: Безугла – до 3 хвилин, далі – Цимбалюк – 4 хвилини і після цього Гетманцев – 2 хвилини. Ще Юлія Володимирівна – 5 хвилин замість п'яти поправок і одну поправку просить поставити на голосування для підтвердження.

Безугла. Будь ласка. Друзі, пропоную виступати з місця. І Заремський – 1 хвилина (*Шум у залі*). Перезапустимо час...

Друзі, на трибуні стоїть людина, яка доповідає. Давайте зробимо це правилом.

Будь ласка.

БЕЗУГЛА М.В. Панове, я знову повертаюся до теми, яку вважаю пріоритетною і першочерговою для розгляду парламенту. У порядку денному на сьогодні, наскільки мені відомо, немає жодних глобальних і навіть неглобальних оборонних законопроектів. Безумовно, питання стосовно дітей, їх соціальної підтримки надважливе. Проте, коли ми говоримо про соціальну підтримку дітей, чомусь ми не кажемо про те, як мобілізують їхніх батьків, що відбувається у військових підрозділах, хто за це відповідає. І я буду повторювати: конкретні прізвища, що відбувається у Збройних Силах та з контролем над ними, у штурмових підрозділах, бригадах, що там є вбивства, тортури, брехня. Безпосередню відповідальність за це несе nereформований Генеральний штаб та Головнокомандувач Сирський. З одного боку, ми кажемо про підтримку дітей, а з іншого боку, діти залишаються сиротами у значно більшій кількості, незважаючи на війну, ніж могло бути. Це звучить дуже-дуже-дуже погано. І саме ми можемо на це впливати.

Тому прошу сьогодні підтримати бодай одну спробу парламенту врегулювати це питання, якщо на даний час не приймається рішення щодо звільнення Головнокомандувача та глобальної реформи у Збройних Силах України. Навіть ініціативи з боку Міністерства оборони зараз мають ризик зупинитися, оскільки міністра оборони фактично звільнено. А його перепризначення чи кандидатура наступника – дуже відкрите питання. Прошу підтримати створення системи військової юстиції. Сьогодні ми маємо запустити спеціальну комісію з цього питання і зобов'язані найближчим часом знайти відповіді на питання, як навести лад у Збройних Силах, у межах наших повноважень, а це – зміни в законодавстві та контроль. Тому дуже добре, що ми порушуємо питання стосовно дітей, але діти втрачають батьків, а ми про це мовчимо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Заремський – 1 хвилина, далі Цимбалюк – 4 хвилини, Гетманцев – 2 хвилини і Юлія Володимирівна Тимошенко – 5 хвилин і одна поправка на підтвердження, і голосуємо за законопроект у цілому. Такий порядок.

Заремський. Будь ласка.

ЗАРЕМСЬКИЙ М.В. Шановна президіє, шановні колеги! Я підтримую концепцію цього законопроекту, адже сім'ї, які виховують дітей з інвалідністю, потребують реального посилення державної підтримки. Водночас у своїх поправках 13, 38, 104 та 133 я пропоную поширити дію закону також на дітей із тяжкими захворюваннями, перелік яких визначає уряд. Це забезпечить справедливий підхід до всіх дітей, які потребують особливої допомоги. Крім того, пропоную збільшити розмір державної соціальної допомоги для дітей з інвалідністю підгрупи А та встановити її на рівні не менше шести прожиткових мінімумів для осіб, які втратили працездатність, адже саме такі родини несуть найбільший фінансовий тягар.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Цимбалюк. Будь ласка, 4 хвилини.

ЦИМБАЛЮК М.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, прошу хвилину уваги. Насправді це надзвичайно важливий законопроект. Сьогодні родини, які виховують дітей з інвалідністю, отримують 2 тисячі 361 гривню допомоги на місяць (залежно від групи інвалідності та інших обставин). Цей законопроект революційно змінює підходи. Це стосується не лише грошових виплат, а й реабілітації та підтримки таких сімей. Наша фракція підтримала його в першому читанні тому, що всі виплати були прив'язані до мінімальної зарплати, розмір якої щороку змінюється. Спільно з Мінфіном ніби погодили і зафіксували цифру – 4 тисячі гривень. Скажіть, а через десять, п'ятдесят років це також буде 4 тисячі гривень? Отже, це неправильний підхід. Треба було залишити, і була дискусія, із прив'язкою до мінімальної зарплати, яка постійно змінюється та індексується.

Шановні колеги, я розумію, що немає грошей, але те, що запропоновано на наступний рік, звичайно, краще, ніж є на сьогодні, бо це буде не менше, ніж 4 тисячі гривень. А для деяких категорій громадян сума подвоїться до 8 тисяч гривень. Це дуже хороша ініціатива. Єдине, що лякає – на чому ґрунтуватиметься і як обґрунтовуватиметься в майбутньому базова величина.

До речі, дякую Данилу Гетманцеву як головному автору і натхненнику цієї ідеї, а також Галині Третяковій, представникам Мінсоцполітики та Кабінету Міністрів, які працювали над документом до другого читання. Окрема подяка представникам громадських організацій, які захищають права людей з інвалідністю, особливо дітей. Це позитивна новела, якби не складний компроміс щодо зазначеної величини.

Крім того цим законопроектом ми надаємо право Кабінету Міністрів визначати порядок фінансування, лікування, навчання таких категорій дітей

у школах-інтернатах. Це окрема важлива складова захисту їхніх прав, якщо навіть вони перебувають у закладах зі спеціальним профілем навчання. Уряд має чітко усвідомити, що ці діти потребують підтримки, незалежно де вони перебуватимуть – у родинях чи у спеціалізованих школах. Те саме має поширюватися й на сім'ї, які усиновили дітей з інвалідністю.

Звичайно, ми проголосуємо і просимо вас підтримати цей надзвичайно важливий законопроект, але поки не пізно, давайте порадимося, думаю, про це скаже і Юлія Володимирівна, щодо поправки 6. Ідеально було б усі виплати прив'язати до мінімальної заробітної плати. Чи є для цього кошти в бюджеті, це...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо можна, дайте відповідь на питання, що прозвучали.

ЦИБА Т.В. Колеги, у законопроекті чітко зазначено базову величину – не менше ніж 4 тисячі гривень, яку щороку затверджуватимуть у законі про державний бюджет. Відповідно це питання вноситиметься на голосування сесійного залу. Оскільки виплати становитимуть 200 відсотків від тієї суми, кожна родина отримуватиме не менше 8 тисяч гривень.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, наступний виступ – Данила Олександровича, до 2 хвилин замість обговорення поправок, потім Юлія Володимирівна – 5 хвилин і одну поправку ставитиме на голосування для підтвердження. Далі голосуємо за цю поправку і законопроект у цілому. Прошу народних депутатів займати робочі місця.

Даниле Олександровичу, будь ласка, 2 хвилини.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, прошу відволіктися від власних розмов і послухати це надважливе питання – законопроект про нову систему захисту сімей, які виховують дітей з інвалідністю. Рік роботи комітету та відповідного міністерства і, як результат, – нова система, яка значно підвищує виплати сім'ям, які виховують дітей з інвалідністю та підтримується всіма громадськими організаціями. В Україні 160 тисяч сімей, які виховують дітей з інвалідністю. Наприклад, кількість таких дітей підгрупи А, які виховуються в біологічних сім'ях, зросла з 8 тисяч до 18 тисяч. І це лише один приклад.

Ми маємо прийняти цей законопроект саме сьогодні, інакше не зможемо запуснути цю програму у 2027 році. Одна з фракцій з невідомих мені причин буде ставити на голосування для підтвердження поправку 6, яка є системоутворювальною. Профільний комітет запакував у неї увесь

законопроект. Якщо ця поправка злітає, завалиться законопроект. Ми маємо підтвердити поправку 6.

Прошу фракцію, яка хоче її збивати, Христом-Богом молю, не робити цього. Не позбавляйте сімей, які виховують дітей з інвалідністю, виплат у 2027 році. Христом-Богом молю зал підтримати поправку 6 і законопроект у цілому. Давайте проведемо цю реформу, яка суттєво покращить якість життя тих людей, які сьогодні перебувають за межею прожиткового мінімуму.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юліє Володимирівно, будь ласка, 5 хвилин.

Шановні колеги, ще раз звертаюся з проханням. Давайте візьмемо за правило, що на трибуні стоїть доповідач. Юліє Володимирівно...

ТИМОШЕНКО Ю.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Хочу, щоб мене почули.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юліє Володимирівно, вас і з місця почують.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Дорогі друзі, насамперед хочу сказати, що цей законопроект обов'язково треба приймати в цілому. Сім років ця влада виплачувала особам та дітям з інвалідністю з дитинства менше ніж по 2 тисячі гривень на місяць, і ніхто не лив через це крокодилячих сліз. Протягом семи років їх фактично знищували цими мізерними виплатами. Як цим дорослим і дітям вдавалося виживати? І тут, через сім років, слава Богу, прокинулася совість – захотіли, що цілком вірно, повернутися до виконання норм закону. У законодавстві передбачено, що особи з інвалідністю з дитинства та діти з інвалідністю мають отримувати виплати на рівні мінімальної заробітної плати. Це важливо, бо вони не мають змоги працювати, але мусять якось жити. Та й потреб у них значно більше, ніж у здорових людей, бо потребують лікування, догляду і таке інше.

Приймається законопроект № 14191, де (послухайте!) в першому читанні правильно було прописано, що особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю треба проводити виплати на рівні мінімальної заробітної плати. Така норма була передбачена в законопроекті до першого читання.

Проте до другого читання вони вносять поправку 6, якою передбачають розмір виплат не на рівні мінімальної заробітної плати, яка чітко визначена законом і закладена в бюджеті, а вводять абсолютно нову дефініцію – так звану базову величину. Ця базова величина не визначена жодним законом, вона нічим не гарантована, ніким не розраховується. Її просто вигадали з голови! Якщо мінімальна заробітна плата вираховується на основі прожиткового мінімуму, то базова величина – це цифра, взята зі стелі. У цьому законопроекті передбачено

виплачувати 4 тисячі гривень. Дорогі друзі, такий закон завтра не запрацює, тож до кінця року виплати становитимуть менше ніж 2 тисячі гривень, і лише з 1 січня 2027 року, якщо будуть гроші в бюджеті, почнуть платити. Це якась велика піар-акція! Наша фракція під час прийняття даного законопроекту в першому читанні голосувала за норму, щоб особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю проводили виплати на рівні мінімальної заробітної плати, а не платили якісь невідомі відсотки від невідомої базової величини. Що це за цифра? У цьому законопроекті вони зазначили 4 тисячі гривень, але під час прийняття бюджету до всіх законів вносяться зміни, тож ми ніяк не зможемо цьому завадити.

Просто зараз хочу звернутися до вас з проханням. Із нашого бюджету виплачують 174 мільярди гривень податків Національному банку. І нікому не шкода цих коштів, які фактично викидають на Національний банк, на корупційні схеми. В Україні діє нікому не потрібна програма кешбеку, на яку витрачають до 50 мільярдів гривень на рік. На «єБачки» – також до 50 мільярдів гривень. На цих нещасних осіб з інвалідністю з дитинства та дітей з інвалідністю з наступного року хочуть виділити 30 мільярдів гривень. Сім років треба було це робити.

Моє прохання. По-перше, проголосувати цей законопроект у цілому, а по-друге, скасувати поправку 6, яка передбачає, що з 1 січня 2027 року виплачуватимуть не мінімальну заробітну плату в розмірі 9 тисяч 546 гривень, а базову величину – 4 тисячі гривень. Я хочу, щоб у цьому законі ми замінили базову величину на мінімальну заробітну плату, як це й було проголосовано в першому читанні. Чому цим людям знову зменшили доходи? Прошу поправку 6 поставити на голосування для підтвердження і не голосувати за неї, а законопроект обов'язково одностайно проголосувати в цілому.

Прошу поставити на голосування поправку 6.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу пані Тетяну Вікторівну Цибу відповісти, а народних депутатів зайняти робочі місця.

Перед тим, як слово візьме Тетяна Вікторівна, шановні колеги, прошу зайняти робочі місця. Зараз відбудеться два голосування: перше – за поправку 6, яка, за словами Данила Олександровича, є системоутворювальною та важливою для цього законопроекту; друге – за прийняття законопроекту в цілому. Прошу народних депутатів зайняти робочі місця, підготуватися до голосування.

Тетяно Вікторівно, будь ласка, 1 хвилина для відповіді на те, що тут прозвучало, у тому числі й щодо поправки 6.

ЦИБА Т.В. Колеги, те, що прозвучало в цьому залі, насправді є цинічною маніпуляцією, тому що ми в сльози обертаємо те, що виправляється в законопроекті. Те що там трохи більше 2 тисяч гривень і прив'язка до мінімальної зарплати – це неправда. Щодо семи років, дійсно, виплати були невеликі, але через прив'язку до мінімальної зарплати вони не зросли б так швидко. Даний законопроект з наступного бюджетного року суттєво збільшує

виплати цим категоріям осіб. Вони отримуватимуть більш-менш прийнятні гроші. Крім того це реформаторський законопроект. Такі сім'ї зможуть отримувати послугу, яка дозволить цим дітям жити повноцінним життям у родині, не віддавати їх в інтернат, а за допомогою держави інтегруватися в повноцінне, наскільки це можливо з їхніми потребами та особливостями, життя.

Колеги, прошу проголосувати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, зараз я поставлю на голосування поправку 6...
(Шум у залі).

Я вважаю, що не порушив процедури... Ні, Юліє Володимирівно. Добре, тільки з процедури. Якщо говоритимете не з процедури, вимкну мікрофон.

Будь ласка, Юліє Володимирівно, тільки з процедури.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Повторюю, у першому читанні весь зал підтримав – від мінімальної заробітної плати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Юліє Володимирівно, я просив з процедури. Дякую.

Шановні колеги, ви почули, наскільки важливою є поправка 6, і побачили цю, скажімо, боротьбу в залі. Зараз зал має визначитися, тому що це парламентська демократія. Ви почули аргументи за, вас просили Христом-Богом, ви почули аргументи проти. Зараз ви як народні депутати повинні ухвалити рішення. Прошу зайняти робочі місця.

Ставлю на голосування поправку 6, комітетом вона врахована. Народна депутатка Тимошенко просить поставити це рішення на голосування для підтвердження. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 209.

Рішення не прийнято.

Дякую.

Прошу показати по фракціях і групах.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» щодо формування комплексної державної підтримки та підвищення соціальних гарантій для сімей з особами з інвалідністю» ([№ 14191](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 163.

Рішення не прийнято.

Прошу показати по фракціях і групах.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про направлення цього законопроекту на повторне друге читання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 283.

Рішення прийнято.

Хто виступатиме з процедури? Гончаренко, що у вас?

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Шановні колеги! Щойно представники всіх депутатських фракцій клялися в любові сім'ям з особами з інвалідністю. У мене є прохання поставити на голосування зареєстрований у Верховній Раді України законопроект [№ 15057](#) (ініціатор – Данило Гетманцев, я також входжу до складу авторського колективу), який нарешті допоможе розв'язати проблему, що сьогодні батьки дітей з інвалідністю...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що ви пропонуєте? Сформулюйте процедурно.

ГОНЧАРЕНКО О.О. З процедури пропоную доручити Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки, який чомусь чотири з половиною місяці не розглядає законопроект № 15057 щодо права батьків, які виховують дітей з інвалідністю, на звільнення з лав Збройних Сил України, бо сьогодні такі батьки мають відстрочку, але якщо військовий пішов добровольцем або дитина народилася під час служби, звільнитися він вже не може, негайно...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ви всі казали, що підтримуєте осіб з інвалідністю, але не всі голосуєте. Результати ми бачили.

Ставлю озвучену пропозицію на голосування. Це пропозиція Олексія Олексійовича... (*Шум у залі*). Ну, як прозвучала, я ж не буду... Будь ласка, голосуємо.

«За» – 159.

Рішення не прийнято.

Для цього треба 226 голосів.

Тимошенко Юлія Володимирівна – з процедури. Артуре Володимировичу, що ж я зроблю? Юліє Володимирівно, тільки, будь ласка, з процедури.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Щойно монобільшість провалила закон. Там, де треба було...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що у вас з процедури?

ТИМОШЕНКО Ю.В. Це з процедури я обґрунтовую. Там, де треба було платити 9546 гривень особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що з процедури?

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я зараз запропоную...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Вимкніть, будь ласка, мікрофон.

Шановні колеги, у виступі з процедури – це порушення мною під час ведення засідання процедурних правил, а не те, що хочеться. Юліє Володимирівно, за всієї поваги.

Наступне питання – проєкт Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до Організації Об’єднаних Націй, парламентів та урядів держав – членів ООН, держав – членів Європейського Союзу, НАТО, Європейського Парламенту, ЮНЕСКО, Парламентської асамблеї Ради Європи, Парламентської асамблеї ОБСЄ, Парламентської асамблеї НАТО щодо засудження політики систематичного культурного геноциду Російської Федерації, спрямованого проти Українського народу» ([№ 15338](#)) (*Шум у залі*).

Тож спочатку цей, а потім... Ми змінили, але те питання йде після цього. Ну, Тарасе Івановичу!

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про включення цього проєкту постанови до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 250.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 197.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, для доповіді щодо цього проєкту постанови запрошується народна депутатка Геращенко Ірина Володимирівна (*Оплески*).

Ірино Володимирівно, будь ласка.

Юліє Володимирівно, я давав вам слово з процедури, але ж ви почали не з процедури. Яке обґрунтування?

Ірина Володимирівна... Ні, у мене написано – Геращенко Ірина Володимирівна. А, Петро Олексійович Порошенко! Будь ласка! (*Оплески*).

Шановні колеги, слово з процедури надається Юлії Володимирівни. Будь ласка, 1 хвилина. Тільки з процедури. Попереджаю, якщо виступ буде не з процедури, я просто вимкну мікрофон. Потім Петро Олексійович доповідатиме...

Юлія Володимирівна. Будь ласка, 1 хвилина. Тільки з процедури.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Так, з процедури, але я як народний депутат маю право обґрунтувати свою пропозицію. Щойно абсолютно незаконно провалено законопроект стосовно осіб з інвалідністю з дитинства та дітей з інвалідністю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юліє Володимирівно, що у вас з процедури?

ТИМОШЕНКО Ю.В. Пропоную скоротити до одного тижня час для підготовки його до другого читання. Тому що такі родини не можуть отримувати менше 2 тисяч гривень на місяць. Прошу скоротити термін підготовки до одного тижня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, я не можу скоротити до одного чи до двох тижнів. Я можу або скоротити наполовину, або наполовину продовжити термін. Ставити на голосування цю пропозицію?

Друзі, було б добре проголосувати його сьогодні, тому що наступного разу ми зберемося трохи пізніше. Яка різниця: чи він буде один тиждень, чи він буде два тижні. Але я ставлю на голосування цю пропозицію. Повторюю: я вважаю, краще було б підтримати і проголосувати.

Ставлю на голосування цю пропозицію. Прошу голосувати.

А, стоп! Друзі, перепрошую, ми ж почали розглядати інше питання. Після його розгляду ми повернемося до цього питання. Перепрошую. Слухайте, сьогодні якось аж потемніло в парламенті.

Петре Олексійовичу, будь ласка, доповідайте щодо законопроекту № 15338. Після розгляду цього питання я поставлю на голосування процедурну пропозицію Юлії Володимирівни.

ПОРОШЕНКО П.О., *член Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).* Дякую. Пане Голово! Є питання, які об'єднують цю Верховну Раду. Я дуже ціную, і для мене велика честь доповідати те, що консолідує не лише всіх нас, а й увесь світ навколо України – збереження нації та культурного генофонду.

Здавалося б, чи не засильні слова – «культурний геноцид»? Ні. Про це ще свого часу писав Тарас Шевченко:

«І могили мої милі
Москаль розриває...
Нехай риє, розкопує,
Не своє шукає...».

Це точні слова з Кобзаря. Ще тоді імперія розкопувала кургани, привласнювала наші культурні артефакти, а зараз – нашу історію.

Друзі, ми звикли думати, що державний кордон проходить лише по карті. Ні, не тільки. Кордон держави пролягає через мову, пам'ять, музеї, театри та

традиції. Саме тому ворог цілеспрямовано б'є по Києво-Печерській лаврі, музею Шухевича, кіностудії імені Олександра Довженка, Мистецькому арсеналу, Харківському художньому музею та Будинку органної музики в Дніпрі. Це не випадкові удари, а свідомо спроба знищити нашу історичну й культурну пам'ять. Кажуть, що культура – це краса держави. Ні, культура і є самою державою. Є очевидні факти щодо примусової русифікації українців на окупованих територіях. Тому наше звернення – негайно засудити, виключити агресора з усіх міжнародних організацій, врятувати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від комітету до слова запрошується Потураєв Микита Русланович. Будь ласка.

ПОТУРАЄВ М.Р., голова Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Від імені комітету прошу зал підтримати цей проєкт постанови, бо, дійсно, те, що зараз робить, так звана, російська федерація, є системною політикою культурного геноциду.

Нами зареєстровано законопроєкт щодо внесення змін до Кримінального кодексу України в частині визначення поняття «культурний геноцид». Це важливо зробити, щоб ми не просто зверталися до міжнародних партнерів, що, до речі, вже знаходить відображення і у відповідних резолюціях Парламентської асамблеї Ради Європи та в останній резолюції Парламентської асамблеї ОБСЄ, а й максимально конкретизували цю роботу. Для цього нам необхідно почати вносити відповідні зміни до національного законодавства.

Користуючись нагодою звертаюся з трибуни до мого колеги і товариша Сергія Іонушаса з проханням розглянути нашу законодавчу ініціативу. Якщо треба, звичайно, проєкт можна доопрацювати, але нам треба спиратися на власне національне законодавство.

Колеги, прошу підтримати цей важливий проєкт постанови. Світ не має забувати злочини так званої росії в Україні.

Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запишіться, будь ласка, на обговорення: два – за, два – проти.

Юрчишин, фракція «Голос». Будь ласка.

ЮРЧИШИН Я.Р., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Виступатиму з місця, бо послання

досить коротке. Звісно, наша фракція підтримує даний проєкт постанови. Питання щодо геноцидальної політики потребує подальшого посилення на міжнародній арені.

Щиро дякую ініціаторам законопроєкту – фракції «Європейська Солідарність», Микиті Потураєву, а також співавторам за порушення питання щодо розширення відповідальності за геноцид у кримінальному законодавстві. Треба закріпити ці зміни спочатку в нашому Кримінальному кодексі, а згодом – у міжнародному гуманітарному праві. Прошу підтримати даний законопроєкт.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федина Софія Романівна, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Ірині Геращенко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Володимирівна Геращенко.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги! Дуже символічно, що саме сьогодні Верховна Рада розглядає цей проєкт постанови. Зараз у Києві перебуває багато іноземних гостей. Вони відвідають лавру, на власні очі побачать пошкоджений російським «шахедом» дах Мистецького арсеналу, руйнування Успенського собору та кіностудії імені Олександра Довженка.

За роки повномасштабного вторгнення російська федерація знищила або пошкодила понад дві тисячі об'єктів культури. Очевидно, що це не просто наслідки хаотичних ударів балістикою чи дронами, це свідомий культурний геноцид українців, спроба знищити нашу ідентичність.

Саме тому наша фракція та наш лідер Петро Порошенко (дякуємо всім присутнім у цьому залі за підтримку) ініціюємо звернення до країн світу щодо призупинення членства росії в ЮНЕСКО та інших організаціях, основу яких вона руйнує.

Принагідно хочу подякувати команді, з якою ми відпрацювали на Парламентській асамблеї ОБСЄ (за кордоном ми завжди виступаємо єдиним фронтом під українським прапором), що тема порушення прав журналістів, а також нищення української культури та вбивства сучасних письменників потужно прозвучала на цьому майданчику. Як результат – у фінальній Гаазькій декларації Україні присвячено 60 пунктів, у тому числі питанням культурного геноциду та відповідальності росії. Є там, до речі, й надзвичайно важливі положення щодо необхідності дотримання демократичних норм та верховенства права.

Ми підтримуємо ініціативу профільного комітету щодо необхідності прийняття закону, який посилює відповідальність за геноцид. Однак, друзі,

потрібно посилити й відповідальність за неевакуацію культурних цінностей, адже це відповідальність української влади, і щодо цього потрібно зробити висновки. Ми маємо зберегти наше і дати можливість, зокрема фонду Порошенка...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк, фракція «Батьківщина».

ЦИМБАЛЮК М.М. Прошу передати слово Юлії Володимирівні Тимошенко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлія Володимирівна Тимошенко. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина», безумовно, підтримує прийняття цього проєкту постанови, адже залишати ситуацію в такому становищі не можна. Так, ми хочемо, щоб Верховна Рада закликала міжнародне співтовариство визнати систематичне руйнування культурної спадщини культурним геноцидом українського народу. Необхідно чітко заявити, що будь-які спроби знищення культурної самобутності є неприйнятними, суперечать засадничим принципам міжнародного права та загрожують культурному різноманіттю людства. Ми будемо голосувати за.

Водночас вважаємо, що необхідно припинити геноцид найменш захищених та найвразливіших верств населення України. Протягом семи років особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю виплачували абсолютно геноцидні кошти – менше 2 тисячі гривень, практично позбавляючи їх права на життя. Сьогодні в залі розглядався законопроект, який у першому читанні чітко визначав, що розмір щомісячної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю повинен дорівнювати розміру мінімальної заробітної плати. Ми наполягали на тому, щоб це так і залишилося, і щоб впровадити цю норму вже сьогодні, а не з наступного року. Коли ми закликали колег проголосувати, сесійний зал підтримав наше прохання. Однак після цього монобільшість заблокувала і не дала можливості прийняти закон щодо збільшення виплат особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю.

Ганьба!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бакунець, група «Довіра».

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Прошу передати слово Білозір.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лариса Миколаївна Білозір.

БІЛОЗІР Л.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального

розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, самовисуванець). Шановні колеги! Шановні українці! Росія, дійсно, веде війну не лише проти України та українців, вона веде війну й проти української культури, пам'яті, історії та ідентичності. Цим проєктом постанови ми звертаємося до парламентів та урядів держав – членів ООН, ЮНЕСКО, держав – членів Європейського Союзу, Парламентської асамблеї Ради Європи, Парламентської асамблеї НАТО та демократичних держав із закликом засудити політику системного культурного геноциду, яку здійснює росія проти українського народу.

Яскравим прикладом цього, про що сьогодні говорили колеги, є Києво-Печерська лавра – святиня, яка майже тисячу років залишається духовним символом України та входить до списку Світової спадщини ЮНЕСКО. Буквально в червні цього року російський дрон пошкодив Успенський собор та інші історичні споруди лаври. І це не випадковість, а системна політика країни-терориста: від Харківського художнього музею до музею Маріуполя – повсюди нищать церкви, бібліотеки. Росія або знищує, або викрадає українську культурну спадщину.

На сьогодні ЮНЕСКО вже зафіксувала 530 пошкоджених об'єктів культури. Попри це росія, на жаль, й досі залишається членом організації. Кількість пошкоджених культурних об'єктів свідчить не про окремі епізоди, а про цілеспрямовану кампанію зі стирання української ідентичності. Тому міжнародна спільнота має реагувати ще жорсткіше. Недостатньо лише стурбованості, констатувати руйнування, потрібно документувати, фіксувати злочини, притягати винних до відповідальності, посилювати санкційний тиск, допомагати Україні захищати своє небо і відновлювати культурну спадщину. Адже коли ракети влучають в святиню, якій майже тисячу років, це удар не лише по Україні, а й по світовій культурній спадщині.

Колеги, прошу підтримати цей проєкт постанови.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кравчук, фракція «Слуга народу» – 1 хвилина, потім Юрченко – 1 хвилина, і будемо голосувати. Запросіть, будь ласка, народних депутатів до залу.

КРАВЧУК Є.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Безумовно, цей проєкт постанови потрібно підтримати. Також у цьому залі варто згадати відомого юриста Рафала Лемкіна, який працював у Львові. Формулюючи визначення геноциду, він вказував на культурну складову, наголошував: щоб знищити народ, не обов'язково винищувати його фізично, достатньо знищити його пам'ять, культуру, духовність та ідентичність. Звичайно, це правильне формулювання. У ПАРЕ ми багато зробили, зокрема проголосували за резолюцію щодо засудження нищення культурної ідентичності.

Водночас, колеги, звертаюся до вас з проханням приймати закони, яких потребує сфера культури. Зокрема, нарешті необхідно внести законопроект [№ 14391](#) про обов'язкову евакуацію музейних предметів. Звертаюся до колег із правоохоронного комітету з проханням розглянути зміни до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за культурний геноцид. Це законопроект [№ 15331](#). Тільки тоді будуть не лише декларативні постанови та звернення, а й реальні рішення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Юрченко. Будь ласка, 1 хвилина.

ЮРЧЕНКО О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 211, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Українська ідентичність – це одна з головних причин, чому ворог на нас напав. Чим більше ми її даватимемо дітям, боротимемося за її збереження, тим сильнішими ставатимемо. Саме національна ідентичність наповнювала силою кожен етап боротьби українського народу. Саме українська ідентичність, наша історія та неймовірно сильний духовний світ надихав на боротьбу Січових Стрільців, воїнів УПА та всі наступні покоління українців. Саме це ворог неймовірно ненавидить: він хотів його вкрасти – не зміг, він століттями хотів його зламати, знищити указами і таке інше – не зміг. Саме це є силою нашої боротьби.

Дякую авторам за проєкт постанови і прошу підтримати таку важливу ініціативу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Можемо переходити до голосування? Прошу підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проєкту Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй, парламентів та урядів держав – членів ООН, держав – членів Європейського Союзу, НАТО, Європейського Парламенту, ЮНЕСКО, Парламентської асамблеї Ради Європи, Парламентської асамблеї ОБСЄ, Парламентської асамблеї НАТО щодо засудження політики систематичного культурного геноциду Російської Федерації, спрямованого проти українського народу» ([№ 15338](#)) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

«За» – 252.

Рішення прийнято.

Постанову ухвалено.

Прошу показати по фракціях і групах.

Зараз ми повертаємося до питання, яке порушувала Юлія Володимирівна, щодо скорочення вдвічі строку подання пропозицій до законопроекту № 14191 для розгляду у повторному другому читанні. Правильно?

Ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строку підготовки до повторного другого читання проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» щодо формування комплексної державної підтримки та підвищення соціальних гарантій для сімей з особами з інвалідністю» ([№ 14191](#)). Прошу голосувати.

«За» – 236.

Рішення прийнято.

Термін скорочено.

Прошу показати по фракціях і групах.

Далі, як ми й домовлялися на Погоджувальній раді депутатських фракцій і груп, – проєкт Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до Міжнародного олімпійського комітету та міжнародних спортивних федерацій щодо продовження відсторонення спортсменів російської федерації та республіки білорусь від участі в міжнародних спортивних змаганнях до повного припинення збройної агресії російської федерації проти України» ([№ 15391](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього питання до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 246.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати (*Шум у залі*).

Без обговорення? Якщо є консенсус, будь ласка, без обговорення. Фракція «Європейська солідарність» хоче поговорити, а слово «парламент» походить від французького *parler* – «говорити», тому, будь ласка.

Отже, голосуємо.

«За» – 186.

Рішення прийнято.

Для доповіді від авторів запрошується голова Комітету з питань молоді і спорту Андрій Анатолійович Кожем'якін. Будь ласка, 4 хвилини.

КОЖЕМ'ЯКІН А.А. Дякую, Олександрю Сергійовичу, президії та Погоджувальній раді за надану можливість розглянути і, сподіваюся, прийняти проєкт постанови щодо Звернення Верховної Ради України до Міжнародного олімпійського комітету та міжнародних спортивних федерацій, оскільки він дуже важливий. Уже вп'яте за нашої каденції ми закликаємо Міжнародний

олімпійський комітет та всі міжнародні спортивні федерації не допускати до олімпійської спільноти ворожі країни – росію й білорусь.

7 липня 2026 року Міжнародний олімпійський комітет прийняв рішення про тимчасове відсторонення олімпійського комітету росії та скасував рекомендації МОК щодо участі російських спортсменів у міжнародних спортивних змаганнях. На жаль, це рішення було ухвалене попри чисельні факти тривалої спортивної діяльності російських спортивних структур на тимчасово окупованих територіях України та використання спорту як інструменту державної пропаганди агресора.

У даному проєкті постанови пропонується таке.

Перше. Скасувати рішення про відновлення прав олімпійського комітету росії та продовжити його відсторонення.

Друге. Не допускати спортсменів, спортивні делегації, офіційних осіб та спортивні організації російської федерації і республіки білорусь до участі в олімпійських іграх та будь-яких інших міжнародних змаганнях.

Третє. Забезпечити проведення незалежної перевірки діяльності російських спортивних структур щодо їхнього функціонування на тимчасово окупованих територіях України.

Також закликаємо міжнародні спортивні федерації зберегти чинні обмеження щодо представників росії та білорусі й не визнавати спортивних заходів, що проводяться на тимчасово окупованих територіях.

Учора дев'ять країн Європейського Союзу на чолі з національними олімпійськими комітетами Естонії, Латвії та Литви виступили з ініціативою та звернулися до європейської спільноти з вимогою заблокувати фінансування Міжнародного олімпійського комітету до повного припинення агресії росії проти України. Очевидно, вони пішли трохи далі. Ця рішуча пропозиція, думаю, у цьому проєкті постанови також має місце.

Щодня російська федерація здійснює масовані ракетні та дроніві атаки на українські міста, руйнує спортивну інфраструктуру, вбиває мирне населення, спортсменів і тренерів. Сьогодні українські спортсмени зі зброєю в руках стали на захист держави, а багато з них віддали своє життя за Україну.

Наш комітет на своєму засіданні ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти цей проєкт постанови за основу і в цілому. Прошу підтримати.

Слава українському спорту! Слава Україні!

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава! Дійсно, слава нашим спортсменам!

Запишіться, будь ласка, на обговорення: два – за, два – проти. Можливо, хтось ще хоче виступити, крім фракції «Європейська солідарність»?

Бакумов Олександр Сергійович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

БАКУМОВ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 173, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Марії Мезенцевій-Федоренко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марія Мезенцева. Будь ласка.

МЕЗЕНЦЕВА-ФЕДОРЕНКО М.С., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (одномандатний виборчий округ № 168, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую, дорогий Олександрє Сергійовичу. Шановний пане Голово! Щоб зберегти час, я виступатиму з місця.

Шановні колеги! Хочу нагадати, що у спорті все чорно-біле. У тому сенсі, що навіть коли спортсмени з країни-агресорки та білорусі, яка їй допомагає, виступають під так званими нейтральними білими прапорами, для всіх усе зрозуміло: це представники росії та білорусі. Наші спортсмени, здобуваючи найвищі нагороди на світовому рівні, їм не тиснуть руки. Цим жестом вони демонструють усьому світу, що це не просто символ, а позиція, яку відстоюють, у тому числі й спортсмени та спортсменки у лавах Збройних Сил України, багато з яких втратили своє життя за нашу незалежність, а інші – продовжують за неї боротися.

Колеги, наведу приклад Федерації регбі України, яка звернулася до Світової федерації регбі та Регбі Європи стосовно розтлумачення їхньої позиції щодо недопущення росіян. Їхня позиція зберігається: ніяких росіян у сфері регбі. Саме в такий спосіб повинен діяти й Міжнародний олімпійський комітет, не допускаючи таких спортсменів і спортсменок в сфері діяльності різних видів спорту.

Нагадаю, що у ПАРЄ та Раді Європи ми проголосували низку резолюцій, де чітко зазначили, у тому числі й про те, що росія, країна-агресорка, використовує спорт як інструмент пропаганди, просування власних наративів та дезінформації. Колеги, звісно, санкційна політика також повинна включати й ці спортивні обмеження.

Принагідно, за ці останні 10 секунд, хочу привітати жіночу збірну України з регбі-7, яка нещодавно здобула перемогу на чемпіонаті Європи (*Europe Trophy*).

Шановні леді, ви найкращі, як і всі спортсмени України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В'ятрович. Фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Ірині Никорак.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Никорак. Будь ласка.

НИКОРАК І.П. Шановний пане головуєчий! Шановні колеги! Фракція «Європейська солідарність» цілком підтримує даний проєкт постанови. Однак сьогодні я хочу звернутися з цієї трибуни з не менш важливого питання – щодо ситуації, яка стала символом того, як особисті амбіції можуть зруйнувати державний інтерес.

Уперше за понад 20 років (вдумайтеся!) національна збірна України з хокею повернулася до елітного Дивізіону А. Цей успіх став можливим завдяки багаторічній професійній роботі тренерського штабу на чолі з Дмитром Христичем, Олегом Шафаренком та Ігорем Карпенком. Однак замість вдячності, підтримки та продовження успішної роботи, президент Федерації хокею України Сергій Мазур зробив усе можливе, щоб розірвати контракт з тренерами збірної України. Я вважаю, що таке рішення є демонстрацією абсолютної зневаги до українського хокею.

Ще тривожнішим є повідомлення про можливий конфлікт інтересів у керівництві федерації, адже її президент фактично володіє хокейним клубом «Кременчук», та про ультиматуми тренеру через його роботу в клубному хокеї. Якщо це правда, то йдеться вже не про кадрові рішення, а про зловживання владою та використання федерації в інтересах окремих осіб.

Звертаюся до міністра молоді та спорту з проханням дати публічну оцінку цій ситуації. Якщо є ознаки конфлікту інтересів або порушення принципів доброго врядування, держава не може залишатися осторонь.

Також звертаюся до керівництва Федерації хокею України. Поясніть, будь ласка, українському суспільству, чому після найбільшого за останні два десятиліття успіху було ухвалено рішення фактично зруйнувати команду, яка цей успіх...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайло Михайлович Цимбалюк, фракція «Батьківщина». Крулько Іван Іванович. Будь ласка.

КРУЛЬКО І.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Хочу нагадати сесійному залу, як сором'язливо МОК прийняв рішення щодо відсторонення росіян. Мовляв, росія зарахувала спортсменів з окупованих нею Криму, Донецької та Луганської областей до складу збірної під російським прапором. Ось, власне, це й стало такою технічною причиною. Коли росіяни оголосять про виключення цих областей, тоді, мовляв, привід зникне і російські спортсмени отримають повноцінне повернення до змагань.

Однак, як на мене, це була помилкова політика, зокрема й представників України, оскільки позиція мала бути чіткою. Адже проблема не тільки в незаконному включенні українських територій до складу росії. Російські

спортсмени є кадровими військовослужбовцями збройних сил рф, фсб та інших товариств, які входять до військових підрозділів. Їхні спортсмени публічно підтримують політику Путіна, виступають з ним на сценах, а деякі зі зброєю в руках воюють проти українців на фронті. Ось у чому ключова проблема.

Зазначу, що Федерація біатлону України, яку я очолюю, а також Міжнародний союз біатлоністів зайняли саме таку позицію. Ми виключили росію з лав Міжнародного союзу біатлоністів саме з тих підстав, що росія напала на Україну, веде агресивну війну, а її спортсмени є військовослужбовцями збройних сил рф.

Вважаю, цей проєкт постанови є абсолютно правильним, тому його треба підтримати та проголосувати. Проте нам треба змінити наративи та почати інакше взаємодіяти з Міжнародним олімпійським комітетом. У МОК сидять абсолютні консерви, які, на жаль, підтримують росію, а не здоровий глузд, демократію та мир у світі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Юрчишин Ярослав Романович, фракція «Голос». Потім – Юрченко, 1 хвилина, і будемо...

ЮРЧИШИН Я.Р. Нам однозначно треба витіснити русню з усіх міжнародних організацій, оскільки вони їх використовують як інструмент «м'якої сили», щоб виправдовувати свою агресію та запускати військових у спортивних, культурних формах на міжнародну арену. Тому, задля економії часу, прошу всіх повернутися до залу і, як ми щойно, незважаючи на політичні кольори й прапори, проголосували проєкт постанови, ініційований Петром Порошенком, підтримати проєкт постанови щодо витіснення росіян зі спортивних організацій доки не закінчиться війна, ініційований паном Кожем'якіним та його комітетом.

Прочу всіх голосувати за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Юрченко, група «Відновлення України». Будь ласка, 1 хвилина.

ЮРЧЕНКО О.М. Шановні колеги, це рішення МОК не просто ганебне, воно суперечить принципам спорту, бо спорт – це про справедливість, гідність та честь. Міжнародний олімпійський комітет ухвалив його за заявою олімпійського комітету московії, який є офіційною структурою нацистського режиму. Його представляють справжні покидьки, які щодня вбивають українців. Серед цих псевдоспортсменів купа вбивць, гвалтівників і мародерів. Неприпустимо, що МОК ігнорує вбивства українських спортсменів, які гинуть, захищаючи Батьківщину, під КАБами, або стають жертвами нацистських дій тих самих учасників, які представляють москальську збірну в багатьох видах спорту.

Обов'язково треба підтримати цю ініціативу і продовжувати боротися на міжнародному рівні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, у мене є відчуття, яке мене не підводило попередні роки, що в нас недостатньо потенціалу для прийняття надважливого проєкту постанови. А, як ви розумієте, провалювати його не можна. Колеги, пропоную провести сигнальне голосування (*Шум у залі*).

Шановні «Слуги народу», спираючись на Регламент, закликаю вас до дисципліни в залі.

Відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України пропоную провести сигнальне голосування. Прошу голосувати.

«За» – 210.

Відчуття мене не підвело (*Шум у залі*).

Для Артура Герасимова прошу показати по фракціях і групах.

А 17 від 30 – це який відсоток? (*Шум у залі*). Гадаю, менше, ніж 146 від 228. Ну, це так, математика, я не знаю. Шановні колеги, вибачте.

Крулько – з процедури.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, це неймовірно важливий проєкт звернення, який потрібно проголосувати, тому є процедурна пропозиція: завтра на початку пленарного засідання без обговорення проголосувати цей законопроєкт.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іване Івановичу, я розумію, що це важливо зафіксувати, але все відбулося б автоматично, оскільки ми зараз через організаційні проблеми не можемо перейти до голосування.

Шановні колеги, вибачте, але є ще одне важливе питання, я оголошу його, колеги просять.

Відповідно до статті 60¹ Регламенту Верховної Ради України повідомляю про створення у Верховній Раді України дев'ятого скликання міжфракційного депутатського об'єднання «Профспілки України». Головою цього об'єднання обрано народного депутата України Андрія Андрійовича Ключка. Вітаємо.

Шановні колеги, розгляд питань порядку денного на сьогодні не завершено, але я дякую усім за... (*Шум у залі*).

Вибачте, звичайно. Дві фракції «Європейська солідарність» та «Голос» просять оголосити перерву, яку вони готові замінити на виступ, і після цього вже триматимемо стрій.

Хто виступатиме від фракцій «Європейська солідарність» і «Голос»? Софія Федина і Наталія Піпа. Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р. Сьогодні було прийнято надзвичайно важливе звернення до міжнародних організацій, парламентів, установ щодо захисту українських культурних цінностей, які страждають внаслідок московських атак. Ми просимо захистити, підтримати, а також дати можливість їх відновити. Водночас ми бачимо абсолютно дикі нападки влади на українські культурні інституції, зокрема у Львові та на Львівщині. Ідеться про саботаж відбудови музею Романа Шухевича у Білогірщі, а також про призначення керівником Львівського палацу мистецтв, людини, яка не відповідає навіть базовим вимогам конкурсу. Крім того, зафіксовано спроби знищити музей Михайла Грушевського, а також дика ситуація із заборорою виступу оркестру «INSO-Львів» на заході, бо, бачте, туди не запросили керівника області. Це стосується спроби знищення секції музею Євгена Коновальця.

ППА Н.Р., секретар Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 115, Львівська область, політична партія «Голос»). Культура має бути поза чужими амбіціями – це точно, адже саме вона творить цінності і нас наповнює. Переді мною виступала колега Софія Федина. Ми можемо мати різне бачення щодо різних культурних установ, але це є наші особисті бачення. Важливо, щоб культурні установи, громада Львова та Львівщини діяли згідно зі статутом, а не користувалися телефонним правом. Те, що створює культура, завжди є первинним і передує економіці, саме вона творить і безпеку, і реакцію на неї.

Тому сьогодні ми виступаємо з тим, щоб чиновники у Львові, Львівській області і загалом в Україні пам'ятали, що рано чи пізно настає відповідальність, і суспільство не дасть реагувати на культуру, як на власні політичні чи приватні проєкти.

СИНЮТКА О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Сьогодні ми, на жаль, стаємо свідками системного знищення органів місцевого самоврядування: у них відбирають повноваження, абсолютно безпідставно нівелюють статус обраних громадою місцевих депутатів. Однак, на жаль, на цьому історія не завершується. Ті, хто прийшли і знищують місцевого самоврядування, захоплюють владу на місцях, тепер узялися за нищення інституцій культури.

Дійсно, на Львівщині додумалися до того, щоб у рік, коли вся Україна вшановує пам'ять першого Президента України Михайла Грушевського, спробувати ліквідувати його музей, знищити сектор полковника Євгена Коновальця в однойменному закладі. А тепер сталося найгірше: місцева влада вже вважає, що може особистими вказівками, з власних амбіцій дозволяти чи забороняти...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Сергійович, підказує мені... Від народного депутата надійшла пропозиція зачитати останній абзац цього тексту.

Шановні колеги, розгляд питань порядку денного на сьогодні не завершено. Дякую за роботу.

Оголошую перерву в нашому пленарному засіданні.

Тримаймо стрій! Слава Україні!